

עֵרְבוֹת

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 94 | אייר תשפ"א | אפריל 2021

פרוייקט מיוחד

דברים שרואים משם

מאיר צור, ראש המועצה החדש נכנס החודש לתפקידו. משנת 1976, שנת הקמתה של המועצה, ועד היום כיהנו בתפקיד 7 ראשי מועצה. התבוננות על האתגרים שעימם התמודדו היא התבוננות על תהליכים שעיצבו את החיים בערבה ועל מקומה של ההתיישבות בערבה לאורך השנים. פרויקט מיוחד עם ראשי מועצה לשעבר. עמ' 15

פתרון חידת מקום #4 מספר
על רוח של הרפתקנות וסכנה
עמ' 41

רוני בר און משתפת
בתובנות על שיפוץ הבית
עמ' 30

זבוב החייל השחור יוצא
למלחמה בפסולת החקלאית
עמ' 14

חקלאים, הפכו את שאריות המזון של העובדים שלכם לגז בישול.

מערכת מחזור הפסולת האורגנית של הום ביוגז מאפשרת למחזר את כל שאריות המזון האורגניות במשק לגז בישול בקלות וביעילות וחוסכת בהוצאות הגז בצורה משמעותית.

למה זה כדאי?

חוסכים בהוצאות הגז

מייצרים עד 10 ליטרים של דשן אורגני

מפיקים עד 6 שעות גז בישול ביום

התפעול והאחזקה מינימליים

שומרים על סביבת מגורי עובדים נקייה

חוסכים בהוצאות פינוי האשפה

HOMEBIOGAS®
SELF MADE ENERGY

בואו לגלות את כל יתרונות המערכת במפגש היכרות מיוחד

יום ד' 19/5/21 בשעה 18:00 במשק של יובל ברזילי במושב עידן

מנכ"ל

פיתוח בצוקים: בימים אלו מסתיימות עבודות התשתית של שלב ג' ביישוב צוקים הכוללות תוספת של 57 מגרשים נוספים. עד עתה שווקו כ-30 מגרשים ומסירת המגרשים תחל בתקופה הקרובה.

ביצוען של מדרכות בשלב ב' של היישוב נמצאות כעת בשלבי הסיום. הפרויקט בוצע על ידי משרד השיכון ואנו מודים לו על התמיכה והליווי בפיתוח היישוב.

גני שעשועים: בצוקים, בחצבה ובעידן יושלמו החודש עבודות הבנייה של שלושה גני שעשועים חדשים. תודה לקק"ל על התמיכה בפרויקט.

מדרכות בספיר: החודש הושלמו עבודות בנייה של המדרכה ההיקפית וכעת הקבלן נערך להמשך עבודה על מדרכות בתוך היישוב.

**עו"ד מור זילברשטיין
מנכ"ל ומנהל פיתוח**

מערכת הבחירות למועצה הגיעה לסיימה

מערכת הבחירות לראשות המועצה באה לסיימה ללא הליך הצבעה בקלפי לאור משיכת מועמדותו של אלעזר פויכטונגר. ב-6 באפריל התקיימה פגישה עם נציג משרד הפנים במסגרתה הצהירה ועדת הבחירות באופן רשמי על בחירתו של מאיר צור לראשות המועצה. ברכות למאיר עם כניסתו לתפקיד ראש המועצה. אני מאחל לנו שיתוף פעולה פורה ועשייה משותפת.

תיירות בפסח: אלפי מטיילים ותיירים פקדו את הערבה. כמויות הפסולת במהלך ימי החג היו חריגות ונדרש תגבור של תדירות הפינויים. תודה לשמעון פחימה וצוות התחזוקה על המענה בכל ימי החג.

3	חדשות ערבה
15	דבר ראשי המועצה, פרויקט מיוחד עם ראשי מועצה לשעבר

מדורים

24	אישון במדבר
25	עשינו עסק
26	צפר צמרת
28	אבנים מתגלגלות
30	הדברים הקטנים
32	גינת מדבר
33	שירה
34	עוד מבט
36	ללוש
38	חיים ברשת
40	עת לכל חפץ
41	חידת מקום
42	המוח: תשבץ היגיון וחידות

עורכת

רינת רוזנברג

עריכה לשונית

צופית לדרגרבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

המועצה האיזורית הערבה התיכונה

צילום שער

שי בן אליהו ראש המועצה הרביעי, במטבח המושבוץ, שנים לפני שכיחן כראש המועצה

צילום: באדיבות ארכיון עין יהב

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

אנו מכבדים זכויות יוצרים ועושים מאמץ לאתר את בעלי הזכויות בצילומים המגיעים לידינו. אם זיהיתם בגיליון זה צילום אשר לא ניתן לו קרדיט כנדרש, פנו אלינו ונדאג לעדכן ולתקן.

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

עבודות פיתוח בצוקים

צילומים: גדי גוהר

גן שעשועים במושב עידן

ראש מועצה חדש

אני מאחלת למאיר צור הצלחה רבה עם מינויו לראשות המועצה. תודה לאוסי וינטר שמילאה בחודשים האחרונים את תפקידו של ראש המועצה ועשתה זאת מתוך מסירות גדולה ואכפתיות ותודה לאפרת שחר על ניהול מחלקת החינוך בחודשים האחרונים במסירות הראויה לכל שבח.

שינויים בכוח אדם: גלי שפי ממושב פארן נקלטה לאחרונה לתפקיד קב"סית המועצה (קצינת ביקור סדיר). אני מאחלת לגלי הצלחה בתפקידה. נרי מזור ממושב עין יהב נקלטה והחלה לעבוד במסגרת המחלקה לשירותים חברתיים על מנת לקדם ולפתח את פעילות

"קהילה תומכת" לגיל השלישי בערבה ובכך לתת מענים נוספים לצורכי הגיל השלישי בערבה. אנו רואים חשיבות רבה במתן מענים לתושבי המועצה בני הגיל השלישי ומאחלים לנרי הצלחה בתפקידה.

בינוי: בית הספר היסודי קיבל ממושרד הפנים תקציב להקמת מתקן משחקים חדש נוסף על המתקן הקיים. בקרוב יוקם מעגל תנועה חדש במושב עידן מתקציב משרד התחבורה, והחל תכנון של מעגל תנועה בצופר.

במרכז קהילה ערבה נערכות עבודות בינוי לסגירת מרפסת הקומה השנייה.

תחבורה: בעקבות פניות לאגד ולמשרד התחבורה, נוספה החודש לקו 397 מבאר שבע לאילת נסיעה בשעות הבוקר המוקדמות.

האוטובוס יוצא מבאר שבע בשעה 05:30, אוסף נוסעים בתחנות בערבה ומגיע לאילת בשעה 09:00 בבוקר. תוספת זו מאפשרת לתושבי הערבה העובדים באילת ולתלמידים הלומדים באילות ובאילת להגיע בזמן ובנוחות לעבודה וללימודים.

ביקורת משרד הפנים לדוחות הכספיים של המועצה: משרד הפנים סיים את הביקורת על הדוחות הכספיים ודוח הביקורת המפורט של המועצה לשנת 2019 ואישר אותם. הדוחות הכספיים של המועצה שהוגשו למשרד הפנים, נידונו ואושרו במליאת המועצה ועל ידי ועדת הביקורת של המועצה.

עינב דורי
גזברית

שותפות ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית, מזמינה ארגונים ציבוריים ומוסדות, להגיש בקשות לסיוע במימון פרויקטים לשנת 2021

השותפות מייסודה של הסוכנות היהודית, מחברת בין הקהילה היהודית של הערבה ואוסטרליה. השותפות מונהגת על ידי מתנדבים ואנשי מקצוע, פועלת לקידום שתי מטרות עיקריות: חיזוק הקשר בין הקהילות משני קצוות העולם וקידום אזור הערבה ותושביו. השותפות פועלת לטובת תושבי הערבה ומעורבת בהקמה והפעלת פרויקטים רבים.

תחומי ההגשה של כרטיסי הפרויקט: פיתוח אזורי, כלכלי, קהילה וקשרי גומלין.

קריטריונים - תינתן עדיפות לפרויקטים העונים לקריטריונים הבאים:

- בעל חשיבות לשתי הקהילות ומכיל מרכיב משמעותי של קשרי הגומלין
- פרויקט מקורי וחדשני
- מציג מטרות ברורות, מדיד ובעל יעדים ברי השגה
- מספר רב של מושפעים בקרב תושבי הערבה
- בעל הגיון כלכלי ברור ותוכנית לגיוס ומינוף תקציבים ממקורות אחרים
- הצגת יכולת לעצמאות כלכלית עם תום תקופת המימון
- נותן מענה לצורך אזורי
- מוביל להרחבת מעגלי המתנדבים המעורבים בפעילות השותפות.

הבהרה: כל ההצעות שתעמוזנה בתנאי הסף תמוינה על ידי מתנדבים החברים בוועדות המשנה של השותפות. בתום המימון הראשוני, יוזמנו היזמים שייבחרו להצגת הצעה מפורטת יותר. למען הסר ספק אין בכנייה זו משום הזמנת שירות, או מחויבות לביצוע הזמנת שירות, או התחייבות למימון פעילות כלשהי. השותפות אינה מממנת בכנייה, או רכישת ציוד, וכן אינה משתתפת בפרויקטים שבאחריות הממשלה.

את ההצעות יש לשלוח על הטופס בלבד, בעברית ובאנגלית, עד לתאריך 20.5.2021 בדואר אלקטרוני לכתובת: roiv@jafi.org. לא יתקבלו הצעות נוספות לאחר תאריך זה. למידע נוסף נא לפנות לרועי וקנין, במשרד השותפות, 052-4660726.

טופס כרטיס פרויקט ניתן להוריד באתר הסוכנות היהודית: www.jewishagency.org/he/arava/project

חינוך

שגרת לימודים חדשה

החודש האחרון מתאפיין בחזרה לשגרה בכל התחומים. חזרתן של כל שכבות הגיל לבתי הספר היא הביטוי החשוב והחיוני ביותר של חזרה לשגרת חיים. התקופה הזו מאפשרת גם מפגשים משותפים של צוותי החינוך, חוויה שלא חווינו מעל שנה המחזקת את תחושת השייכות והחיבור. רגע לפני פסח התקיימו פעילויות משותפות לכל צוותי החינוך בחוות בין השיטין ובחממת הערבה.

הגיל הרך: שגרת הפעילות נשמרת בגנים. מזג האויר איפשר טיולים ופעילות רציפה בחורשות גן בטבע, כולל פעילות "יציאת מצריים" שהתקיימה לכבוד פסח. במסגרת סל תרבות, צפו ילדי גני משרד החינוך במופע אופרה לילדים עם הזמרת שירלי הוד. המופע לווה בהסברים ותיווך של הזמרת.

בית הספר היסודי: עם החזרה מחופשת הפסח, בית הספר היסודי פועל חמישה ימים בשבוע. במהלך השנה עשינו שימוש במרחבי לימוד נוספים, יצרנו פתרונות חדשים לצורך העברת תכני הלימוד והרחבנו פעילויות וימי חוץ כדי לאפשר התאמה למציאות ולהנחיות המשתנות. חלק מימי החוץ מתקיימים בשיתוף פעולה עם חממת הערבה בהובלה של עודד קינן. כל תלמיד בשכבות הגיל ה-1 יוצא ליום למידת חוץ לפעילות המתקיימת ב-MAKE ערבה ובחוות בין השיטין. פעילות זו מאפשרת מגוון רחב של תחומי לימוד והיא כוללת למידה על

צילום: דליה שחר

פעילות צוותי החינוך בחוות בין השיטין

אנגלית חווייתית ותחרותי שהתקיים באגם ספיר בהובלה של צוות לימודי האנגלית, צוות בית הספר ובעזרתו של איזי בלוך מעין יהב. עבור תלמידי י"ב, שזו שנתם האחרונה בביה"ס, האילוץ לוותר על טיול שנתי של שנת י"ב ועל המסע לפולין הוא מאכזב מאוד. למרות הקושי יצאו התלמידים בלווי המחנכים ליום סיור בקרבת מואה, זכו לפעילות ייחודית מגבשת. מרגע שהתאפשרו ביקורים במוזיאונים, יצאו תלמידי השכבה לביקור "ביד ושם" ומשם עלו בשביל המחבר להר הרצל. סיור זה הוא חלק מלימוד הנושא ומההכנה לקראת טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה, בהובלת השכבה. לפני יום העצמאות, יצאו תלמידי שכבת ז' ותלמידי שכבת י' לסיורים לימודיים/חוויתיים בשמורת עין גדי. היוזמה של המחנכים לגוון את הלמידה בפעילויות חוץ בית ספריות נבעה מההנחיות ומגבלות השעה, אבל אנו שואפים לשמר ולהגביר פעילויות אלו ככל הניתן.

בימים אלה אני חוזרת לתפקידי כסגנית מנהל מחלקת החינוך ומנהלת הגיל הרך. אלעזר חוזר להוביל את מערכת החינוך קדימה ביחד עם מנהלי החינוך והצוותים. איחולי הצלחה לכולנו.

אפרת שחר וצוות המנהלים

צמחי המדבר, טכנולוגיות מתקדמות, חקר, עבודה בעץ ועבודת אדמה בחווה. התלמידים משתפים שזוהו יום פעילות מוצלח מאוד והם נהנים מהיציאה למרחבי הלמידה השונים. לאור הניסיון שרכשנו וההשפעה החיובית על תוכנית הלימודים ועל חווית הלמידה, בתכנון לקראת השנה הבאה אנו מתכוונים להמשיך ולהרחיב את אופי הפעילות גם ללא קשר למצב הקורונה.

בבית הספר התיכון: החזרה ללמידה בבית הספר הייתה חשובה לתלמידים ולצוות. עם החזרה לבית הספר, תלמידי שכבת ח' יצאו ליום טיול בנחל פרס, שכבת ט' השתתפה ביום לימוד

צילום: יואל מרקס

ילדי גן צבר במושב עידן

מרכז קהילה ערבה

מסכמים את פעילויות פסח ויום העצמאות

צילום: ורד קריגן

יום העצמאות

למעלה מ-130 ילדי כיתות א-ג השתתפו בקייטנת אביב בנושא טבע, מדע וחקלאות. הילדים קטפו ירקות ובישלו בחוות בין השיטין, התנסו בניסויים במעבדה במייקס, רקחו דובי גומי טעימים, נחשפו לגידולים הידרופוניים, בנו רובוטים מלגו, טיילו בנחל גדרון והתגלגלו בדיונות החול בנחל כסוי. תודה גדולה לצוות המדריכים ולרכזת הקייטנה רעות שיפמן צורף. תודה למועצה על הסיוע בסבסוד הקייטנה.

חוגים בפסח: את ימי החופשה הראשונים ניצלנו להשלמת ימי פעילות שבוטלו במהלך הסגרים. מאות ילדים השתתפו בשיעורי מחול, שיעורי ציור, שיעורי מוזיקה, להקת התיאטרון וחברות התיאטרון הקהילתי השתתפו ביומיים אינטנסיביים של שיעורי משחק וסדנת שייקספיר. למעלה מ-200 ילדים נוערו השתתפו באימוני ספורט - קבוצת הנערות בכדורסל יצאה למשחק חוץ בשדות נגב; קבוצת קטסל בנות אירחה את אשקלון במשחק בית; קבוצת הטריאתלון נסעו לרכוב בסנינגל בארי; קבוצת הכדורסל, הכדורגל, הג'ודו וכדורשת בנות השתתפו באימונים ובפעילות ספורטיבית במתקנים באזור.

טיולי פסח: למעלה מ-350 בני נוער מכיתות ד-ח, יחד עם שכבת ט ומדריכים משכבות י-יא השתתפו בטיול פסח אזורי בעמק האלה - כמות גדולה ומעודדת של חניכים, אחרי יותר משנה של ביטולי טיולים. הטיולים התקיימו

הבדואית. תודה למד"צים הנהדרים מהעדה ולח'נאן על עבודה חינוכית משמעותית. פעילויות פסח לא יכלו להתקיים ללא צוות נהגי המועצה המסורים והמקצועיים. תודה גדולה להם על שיתוף הפעולה ועל עבודתם המקצועית והאחראית.

הצגת ילדים נודדת: במהלך חופשת פסח התקיימה הצגת ילדים של "תיאטרון רעיון" עם השחקן עמית בר-עם. ההצגה נדדה בין היישובים ויועדה לגיל הרך.

נמשיך להפיח חיים בתרבות למרות המגבלות האינסופיות.

אירוע יום העצמאות: יום העצמאות ה-73 למדינת ישראל נחגג בערבה במתכונת של "דרייב אין". למעלה מ-250 רכבים התכנסו במנחת ספיר אל מול במה על משאית ומסכי ענק, לצפייה במופע מוזיקלי של להקת "התקווה 6" ומופע זיקוקין מרשים. שמחנו למצוא דרך יצירתית לציין את החג, אבל מקווים שבפעם הבאה ניפגש שוב על הדשא.

שנת הפעילות מתוכננת להימשך כסדרה בחודשים הקרובים ולגלוש אל חודש יולי. תוכנית הקיץ המפורטת תפורסם בקרוב.

אילת להב ביגר

מנהלת מרכז קהילה ערבה

בנחל קטלב ובתל שוכה, החניכים ישנו בגשם בפארק לטרון, ואף טיילו בגשם והתפנו ללינה במחסה בלילה השני. על אף הקשיים, המורל היה גבוה רוב הזמן. תודה גדולה לגרעינרים, למד"בים, לאיתמר - רכז "התנועה החדשה", להורים המלווים וכמובן לאלירז דאי - מנהל מחלקת נוער וצעירים על עשייה מבורכת גם כשהתנאים נראים בלתי אפשריים.

קייטנה לילדי העדה הבדואית: קייטנה מיוחדת לילדי העדה הבדואית התקיימה בהובלתה של ח'נאן ג'פאלי. זו הפעם השנייה שבני הנוער הבדואי מדריכים ומובילים את הקייטנה ומהווים מודל לחיקוי ולדוגמה אישית עבור אחיהם ושכניהם הצעירים. הילדים השתתפו בשפע של פעילויות, רובן בשפת האם שלהם - ערבית וביקרו בשחרות ללמידה על התרבות

צילום: אילת נחמיאס

טיול פסח אזורי לכיתות ד-ח

הרחבת המענה הרפואי בחירום

בחודש מרץ, עובה והורחב המענה הרפואי בחירום בערבה. ניידת טיפול נמרץ (נט"ן) הצטרפה למערך החירום האזורי והשלימה את המענה לאירועי חירום 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע בתחנת מד"א בספיר.

כל משמרת של ניידת נט"ן כללה שני אנשי צוות רפואה כוננים: פרמדיק ונהג אמבולנס-חובש. הניידת מצוידת בציוד חדיש, איכותי ומציל חיים וכניסתה לפעילות השלימה את מערך המענה בחירום הכולל אמבולנס כוננות קבוע בנקודת ההזנקה, ואמבולנסים המופעלים על-ידי מתנדבים ביישובים. כניסתה של הניידת לפעילות נותנת כיסוי רפואי

ברמה גבוהה ובזמינות מיידית לכל מקרה חירום רפואי לאורכה של הערבה. הכיסוי הזה מעניק לנו - תושבי הערבה - מענה נחוץ ויש בו חשיבות בחיזוק תחושת הביטחון האישי לכל אחת ואחד מאיתנו. בשבוע שעבר משרד הבריאות הודיע כי הוא מפסיק לתקצב את הרחבת הפעילות של מד"א ואנו פועלים כדי לשנות את ההחלטה.

ערבה סורגת

"ערבה סורגת" פרויקט קהילתי של סורגות וסורגים הנפגשים אחת לשבוע במרכז קהילה ובמועדון הותיכאן בעין-יהב וסורגים יחד בגדי תינוקות, צעיפים, כובעים וחפצי נוי עבור נזקקים ומעוטי יכולת. החומרים ותוצרי הפעילות הם תרומה לקהילה והעבודה נעשית בהתנדבות מלאה. מדי חודש - צוות הסורגות מאתר ארגונים, עמותות ומפעלים חברתיים שניתן להעביר להם התרומה. פעילות של קבוצת "ערבה סורגת" היא חלק ממיזם ארצי הכולל למעלה מ-200 קבוצות "סורגות קהילה" הנפגשות ופועלות ברחבי הארץ ומאפשרות מפגש חברתי ויצירתי בעבודה אישית ופעילות משותפת סביב פרויקטים ויוזמות של הקהילה ונזקקים.

עירית שחר

מנהלת מחלקת גיל שלישי ובריאות

צילום: נעה זור

מעמד קבלת הניידת לטיפול נמרץ על ידי צוות מד"א בערבה ומנהל המרחב שמעון אלקובי

ביטחון

יחידת מתנדבים חדשה בערבה

לאחרונה הוקמה יחידת מתנדבים רוכבי אופניים. המתנדבים פועלים במסגרת המשמר האזורי באזורי שמעריבת לכביש 90 בעומק השטח במטרה לדווח על התארגנויות לאירועי פשיעה. בזמן הקצר שהיחידה פועלת הצליחו מתנדבי היחידה לאתר שתי חממות של קנאביס והתארגנויות עברייניות נוספות שהועברו למשטרת דימונה לטיפול. המעוניינים להצטרף ליחידת האופניים מוזמנים לפנות לבוריס שוורצמן 052-4260728

זהירות גבול לידנו! על אף קמפיין שהובילה המועצה באתר הערבה, באפליקציה ובפוסטרים

שחולקו ביישובים ובמתחמי התיירות בדבר האיסור לחצות את דרך הטשטוש על גבול ירדן, נמשכים אירועים של חציית הגבול. מעבר הגבול מהווה סכנה של ממש. כוחות צבא מוקפצים למקום והירדנים עלולים לפרש חצייה בהיסח הדעת כפעילות עוינת והאירוע עלול להסתיים באסון. אנו שבים ומדגישים: אין להתקרב לדרך הטשטוש ואין לחצות גדר בשום מקרה. הדגישו זאת לנוער, לעובדים ולאורחים באזור.

בסוף חודש אפריל יתחיל חיל ההנדסה בהקמת מכשול המכונה "גדר עוגן" על מנת למנוע אירועים וסכנות. מדובר במספר גדרות תלתלית המתנשאות לגובה של 2.5 מטר. הגדר תונח ותעוגן לקרקע. בשלב ראשון המכשול יוקם

צפונית לחצבה ויסתיים ליד עין יהב. בהמשך יוקם המכשול עד למושב פארן.

הצורך בהקמת המכשול הוא שלב נוסף בתשומת הלב של מערכת הביטחון לגבול עם ירדן. המכשול הוקם בנוסף להקמתם של תרני התצפית במרחב והם מהווים מכפילי כוח ביכולת להגנת הצבא על התושבים בערבה.

יחידת חילוץ: חג הפסח היה עמוס במטיילים באזור ומבחינת יחידת החילוץ הוא עבר בשלום. לא היו אירועים משמעותיים מלבד מספר אירועי חילוץ קלים. אנחנו שמחים שהשקט אפשר למתנדבים לעבור את החג עם משפחותיהם וללא הפרעות.

אורי לב

קב"ט

החברה לפיתוח ובניין הערבה

צילום: גילה טל

בריכת השחייה בספיר - מבט מבפנים

בקרוב ייחנך המרכז לשחייה וספורט בספיר

בחודש מרץ 2021 הסתיימו העבודות לבנייתו של מרכז השחייה והספורט ע"ש אוולין לייפר בספיר. המרכז כולל 4 בריכות שחייה, חדרי חוגים, משרדים ומחסנים וחדרי מכונות. עם פתיחת המרכז תופעל בריכת שחייה במהלך כל השנה ותאפשר לכל התושבים ליהנות מפעילות ספורט רב-תחומית. הקמתו של המרכז נעשתה בהשקעה כוללת של למעלה מ-30 מיליון שקלים והיא התאפשרה הודות ל-JNF USA ולתרומתה הייחודית של גב' אוולין לייפר. סיוע תקציבי משמעותי ניתן גם מהמשרד לפיתוח הנגב, הגליל והפריפריה, החטיבה להתיישבות ומפעל הפיס.

בדירקטוריון החברה לפיתוח ובמליאת המועצה. **נעמי בקר** **מנכ"לית** פתיחת המרכז צפויה במהלך חודש מאי לאחר קבלת כל האישורים הנדרשים להפעלתו. תוכנית ההפעלה של המרכז הוצגה ואושרה

פיתוח עסקי ותפעול

נערכים להפעלת מרכז אוולין לשחייה

בימים אלו אנו נערכים להפעלת מרכז השחייה. הכניסה למרכז תבוצע באמצעות רכישת מנויים במגוון אפשרויות. מחירון יפורסם עם השלמת ההיערכות להפעלת

המרכז הכוללת הצטיידות והרצה וקבלת האישורים והרישיונות הנדרשים לפתיחה. כחלק מפיתוח עוגני תיירות וספורט הוכנה תוכנית שיווק לקבוצות שחייה בארץ לקיום תחרויות אזוריות וארציות. **פיתוח עוגני תיירות:** בשיתוף רשות הטבע והגנים, משרד התיירות ורשות העתיקות,

מרכז ווידור

חזרה לפעילות

מרץ היה חודש עמוס במרכז המבקרים. לאחר התאמות לדרישות משרד הבריאות, מרכז ווידור החל לפעול מחדש. למעלה מ-1500 איש נחשפו לחקלאות, למחקרים במו"פ ולייחודיות האזור במהלך חופשת הפסח.

יונתן נריסנה
מנהל מרכז ווידור

מרכז המשתלמים

סיום שנה במרכז המשתלמים

שנת הלימודים מתקרבת לסיומה. טקס הסיום יתקיים ב-20 במאי ובראשית יוני יחזרו הסטודנטים הוותיקים למדינתם. הסטודנטים שנקלטו בחודשים ספטמבר-דצמבר 2020 יישארו בערבה עד אוקטובר 2021.

חני ארנון
מנהלת מרכז משתלמים

מגמה גוברת של ביקושים גבוהים

בחודש מרץ קיימנו אירוע ראשון מסוגו "מהחממה לצלחת" האירוע התקיים במהלך שני סופי שבוע שמטרתם העיקרית הייתה לחשוף את הערבה כיעד לתיירות חקלאית קולינרית. האירוע חיבר את החקלאות, התיירות, הקהילה ואורחי הערבה לסיורים, סדנאות וארוחות שף בכל היישובים. כ-1300 אורחים השתתפו במהלך ימי האירוע בסדנאות קטנות ואיכותיות. האירוע התקיים בשיתוף השומר החדש וקרן מיראז', ואנחנו מקווים שהוא יהיה פתח להמשך עבודה ולקידום פורום עסקים בתחום הקולינריה שיובילו לפיתוח עסקי ולקידום המודעות של הציבור בישראל לאפשרויות החופשה בערבה.

מייד בתום האירוע נכנסה התיירות בערבה להיערכות ומענה לחופשת הפסח. הביקושים והתפוסות בפסח גבוהים תמיד אולם השנה הם היו גבוהים עוד יותר. הסיבות לכך רבות ומושפעות מביטול המגבלות שהיו בשנה האחרונה לצד העובדה שאין עדיין אפשרות לחופשות בחו"ל. ההשפעה של אלה הייתה בכל תחום התיירות בישראל במהלך ימי החופשה.

קמפינג פופ אפ בחממות בפארק ספיר במסגרת פסטיבל "מהחממה לצלחת" צילום: פרדי נפתלי

קצת מספרים ונתונים על תנועת התיירות בערבה בחופשת הפסח:

- 191 תיירנים אירחו לסיורים, אטרקציות, סדנאות, ארוחות קייטרינג ולינה.
- 30,000 אורחים ישנו ב-350 חדרי אירוח וב-12 חאנים במהלך 10 ימי החג.
- 1500 אורחים ישנו בפארק ספיר וביקרו בו עוד כ-10,000 מבקרים חד-יומיים.
- 1500 מטיילים נספרו בכניסה לנחלים מסור, ברק וגוב בחול המועד בלבד.
- 40,000 אלף אורחים ישנו ב-8 חניוני לילה (עין עקרבים, שיזף, מרזבה, צבירה, חולית, ברק, ציחור, פארן).
- 3 תחנות מידע הופעלו באמצעות רט"ג בכניסה לנחלים גוב, מסור וברק.
- 185 טונות של זבל פונו במהלך החג (פי שלושה מימי שיגרה)
- תודה גדולה לכל העוסקים במלאכה, לתיירנים, למארחים, לאנשי התחזוקה והתפעול ולצוות רט"ג.

מרב עמית
מנהלת תיירות ערבה

אינטרנט ערבה <<<<

הגלישה שלכם היא העסק שלנו

חדש!

חבילות תשתית וספק (בנדלים)
15Mb / 40Mb / 100Mb במחיר מוזל וקבוע לשלוש שנים

115 ₪ לתשתית + ספק, לפני מע"מ

בלי אותיות קטנות ובלי הקפצת מחיר והכל בשירות ללא פשרות ויחס אישי

לפרטים נוספים ולהצטרפות 08-6592247 | gilat@arava.co.il | www.arava.co.il/internet

שירותים חברתיים

יש מענה טיפולי בערבה

בעקבות משבר הקורונה, אנו עדים לעלייה בדיווחים על מצוקה וקשיים בתחום הנפשי והרגשי בכל הגילים. זוהי תופעה רווחת

שבה אנו מתמודדים עם היציאה מהמשבר ולאמץ כלים מתאימים להמשך. במרכז הטיפולי האזורי קיימים מגוון של מענים טיפוליים והם מפורטים מטה.

דורית לוביש

מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

ואוניברסלית, ומקורה במנגנון הנפשי המכוון להישרדות במצבי לחץ ומשבר, ועם ההקלה בהם, צפים הקשיים הרגשיים שהודחקו לצורך ההישרדות. מנגנוני ההדחקה שבהם אנו נוהגים להשתמש מתעתעים בנו ולכן חשוב להיעזר באנשי מקצוע כדי להתבונן בדרך

צעירים בגיל 18-25 (תושבי הערבה בלבד)

עובדת סוציאלית של תוכנית "יתד" במחלקה לשירותים חברתיים

לפרטים ולתיאום:
עו"ס רינת גולן 054-5558979

ייעוץ וסיוע ללא תשלום
מותנה ברישום במחלקה
לשירותים חברתיים

מגיל 25 ועד גיל הפנסיה

פסיכולוגים, פסיכותרפיסטים ועובדים סוציאליים מטפלים לפרטים ולתיאום: מזכירות המרכז הטיפולי ערבה 08-6592230

150-330 שקלים למפגש

אזרחים ותיקים (נשים מגיל 62, גברים מגיל 67)

פסיכולוגים ועובדים סוציאליים מהמרכז הטיפולי שלהם הסכם עם תוכנית "שורשים במדבר" של המחלקה לשירותים חברתיים ומחלקת בריאות במועצה

לקבלת טיפול במחיר מסובסד ניתן לפנות ולתאם מפגש טיפולי:
עו"ס ציפי אמבר 052-5450595

130 שקלים למפגש

נוער גילאי 13-18

עובדת סוציאלית - תוכנית "להבה" למען הנוער במסגרת המחלקה לשירותים חברתיים

לפרטים ולתיאום:
סתיו קרטיגנר 052-4260842

ייעוץ וסיוע ללא תשלום
מותנה ברישום במחלקה
לשירותים חברתיים

ילדים ונוער עד גיל 18

מטפלות בהבעה ויצירה במרכז הטיפולי (אומנות, דרמה) שיש להן הסכם עם קופת חולים כללית

לפרטים ולתיאום:
נעמה כנעני, מנהלת המרכז הטיפולי ערבה 08-6592230

45 שקלים למפגש
למבוטחי כללית מושלם

טיפול משפחתי לזוגות, ליחידים העסוקים בסוגיות של משפחה, משפחות בקונפליקט, לטיפול באלימות במשפחה וטיפול ביחסי הורים וילדים

מטפלים משפחתיים ועובדים סוציאליים במסגרת התחנה לטיפול משפחתי - המחלקה לשירותים חברתיים ערבה.

לפרטים: עו"ס דורית לוביש
054-6814587

200 שקלים למפגש
או בהתאם ל"מבחן ההכנסות"
מותנה ברישום במחלקה לשירותים חברתיים

ילדים בגיל בית הספר היסודי בדגש על יחסי הורים וילדים

פסיכותרפיה קוגניטיבית התנהגותית במסגרת תוכנית "נתיבים להורות" של המחלקה לשירותים חברתיים

לפרטים ולתיאום:
ענת דדון 052-8666329

50 שקלים למפגש
מותנה ברישום במחלקה
לשירותים חברתיים

פסיכולוגים לילדים ונוער לפרטים ולתיאום:
נעמה כנעני, מנהלת המרכז הטיפולי ערבה 08-6592230

330 שקלים למפגש
*ניתן לבקש החזר בסך כ-100 שקלים למבוטחי כללית מושלם ממחלקת תביעות של הביטוח המושלם לאחר הגשת חשבונית התשלום

התפרסם מכרז לביצוע תשתיות בצופר

החברה לפיתוח פרסמה מכרז לבחירת קבלן לביצוע עבודות פיתוח התשתיות לשכונה

שמבוצע ע"י משרד השיכון) נמצא בשלבי ביצוע מתקדמים ובפארן החל שלב פיתוח התשתיות. סיום המהלך בכל היישובים, שהחל בשנת 2014, כולל 416 מגרשי מגורים ונחלות חקלאיות ביישובי הערבה.

כרמל הר-גמליאל
מהנדסת המועצה

חדשה בצופר. הפרויקט כולל פיתוח של 18 נחלות חקלאיות ו-24 מגרשי מגורים בהרחבה. המכרז יסתיים בתחילת חודש מאי. פרויקט זה משלים את פיתוח השכונות החדשות בכל יישובי הערבה. עבודות הפיתוח של שכונת המגורים בספיר, של מגרשי ההרחבה בעין יהב ובחצבה, הגיעו לסיומן והחלה בניית הבתים. פיתוח המגרשים בעידן וצוקים (פרויקט

היחידה הסביבתית

שומרים על ניקיון השטחים הפתוחים

פרויקט לשמירה על ניקיון השטחים הפתוחים בערבה בשיתוף פעולה בין המועצה, היחידה הסביבתית ורשות הטבע והגנים ממשיך לפעול. במהלך חודש מרץ התקיימו עם מכינת הערבה 2 ימי ניקיון מרוכזים בעידן, חצבה, צופר וספיר. תודה למתנדבים מהמכינות ומהיישובים. עד כה נוקו בערבה שטחים רבים, בדגש על התפר שבין השטחים החקלאיים לשטחים הפתוחים הטבעיים ומסלולי הטיול הסמוכים ליישובים. עזרו לנו לשמור על השטח נקי: דאגו למניעת פיזור של שאריות ניילון

ופסולת בשולי השטחים החקלאיים ובתחום היישוב והנחו תיירים המתארחים ומטיילים בערבה לשמור על הניקיון. אם ראייתם מפגע של מצבורי פסולת בשטחים הפתוחים סביב היישובים - דווחו על כך ליחידה הסביבתית.

כלכלה מעגלית - סימביוזה תעשייתית: לאחרונה הצטרפה המועצה לתוכנית "סימביוזה תעשייתית" של משרד הכלכלה, שמטרתה מציאת פתרונות כלכליים ושימוש חוזר בפסולת שמקורה בתעשייה ועסקים. פניתי אישית לחלק מבעלי העסקים בערבה בהצעה להצטרף לפרויקט ולהרצאה מקוונת שנערכה בנושא. כל מי שמעוניין להצטרף - מוזמן ליצור קשר עם היחידה הסביבתית.

מרכז "כמה שצריך": בחודשים האחרונים החל שיתוף פעולה בין מרכז קהילה ערבה ומחלקת הגיל השלישי ובין מרכז המיחזור החינוכי קהילתי "כמה שצריך". קבוצה של כעשר נשים בנות הגיל השלישי התנדבו לסייע בתפירת שרשראות דגלים כמתנה עבור כל גני הילדים בערבה. השרשראות מיועדות להחליף את השימוש בבלונים בימי ההולדת ולהפחית את הפסולת שהם יוצרים. השרשראות יחולקו לגני הילדים בערבה בשבוע סב-TIME שיתקיים בראשית מאי ומטרתו יצירת קשרים בין ילדי הגנים והגיל השלישי. צוות מרכז "כמה שצריך", שלניהולו נכנסה לאחרונה יעל זלדמן חביב, מברך על שיתוף הפעולה ומחפש דרכים נוספות שבהן יוכלו להיעזר ביכולות בני ובנות הגיל השלישי לטובת השמירה על איכות הסביבה והקיימות בערבה.

צמצום מפגעי לשמניה: בשבועות האחרונים בשיתוף פעולה עם המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים התחלנו להפעיל פרויקט לצמצום מפגעי לשמניה (שושנת יריחו) ביישוב עידן. פעולות המנע יתרכזו בהרחקת מחילות של מכרסמים נשאי המחלה מהיישוב. תודה לתושבי עידן על שיתוף הפעולה.

ועדת איכות הסביבה: במהלך פברואר נפגשה ועדת איכות הסביבה בדגש על עדכון התקדמות של פרויקטים קיימים, וגיבוש תוכניות פעולה לטיפול בפסולת חקלאית ופסולת בניין קטנה ביישובים. הפרוטוקול זמין באתר המועצה. מוזמנים לעיין ולהעיר.

מיכל אסיף
מנהלת היחידה הסביבתית

צילום: באדיבות מכינת ערבה-חצבה, עמותת בין השיטין

משתתפים בפרויקט ניקיון השטחים הפתוחים

הוועדה חקלאית

היערכות לקראת תקופת החיץ

בחודש הקרוב תיערך ישיבת הסניטציה השנתית בהשתתפות נציגי המושבים יחד עם נציגי הגנת הצומח. בישיבה ייקבעו התנאים לתקופת החיץ - תאריך הכניסה ותאריך היציאה ממנה. תקופת החיץ מאפשרת לכל החקלאים "ליישר קו" ולטפל במקורות אילוח בקרבת החלקות, בעשבייה במטעים ומסביב לבתי גידול. בשנה האחרונה אנחנו רואים מגמת שיפור אזורית ומצפים לשיתוף פעולה שיאפשר צמצום מזיקים ושמירה על ערבה נקייה.

הכשרות קרקע: אחרי שנתיים וחצי שבהן לא בוצעו הכשרות קרקע לנקלטים חדשים, נפגשנו מור זילברשטיין, מנכ"ל המועצה ואני עם הנהלת קק"ל. בפגישה העלינו את הצורך בהכשרת קרקע לנקלטים חדשים ובחשיבות הנושא להמשך הקליטה והפיתוח החקלאי בערבה. לשמחתנו הנהלת קק"ל נענתה לצורך שהוצג ואישרה הכשרות קרקע של כ-1300 דונמים נוספים במושבים עידן, חצבה, צופר ופארן. קצב הקליטה ייקבע בהתאם ליכולת אספקת תוספת המים על ידי מקורות. הצפי לתחילת ביצוע ההכשרות - יוני 2021.

פסולת אורגנית: בשנה האחרונה אנו פועלים למציאת פתרון קצה לפסולת האורגנית

במושבים. לאחרונה, בשיתוף היחידה הסביבתית במועצה, הגשנו בקשה לקול קורא של המשרד להגנת הסביבה לקבלת תמיכה בתכנון פתרון קצה לפסולת האורגנית. לאחר התכנון נוכל להתקדם לשלב השני של הקול הקורא המיועד לתת תמיכה כספית למימוש הפתרון בפועל. בד בבד אנו פועלים למציאת תקציב לצורך יצירת פתרון לפסולת האורגנית ולצמצום הוצאות האגודות החקלאיות.

עם סיום העונה החקלאית אנו נערכים לקיום סיכום עונה - מועד הסיכום יפורסם בקרוב.

אורן קורין
יו"ר הוועדה החקלאית

מו"פ ערבה תיכונה וצפונית

בחינת גידולים חדשים

לאחרונה ניטעו בתחנת יאיר עצי אבוקדו ובננות, קובו ושיזף. כל אחד מהם לאחר בחינת הפוטנציאל לגידול בערבה.

האבוקדו הוא עץ סובטרופי שמוצאו במרכז ובדרום מקסיקו ובגואטמלה. פרי האבוקדו הוא בעל איכות תזונתית גבוהה, עשיר בשומנים וויטמינים ובעל חשיבות כלכלית רבה. אבוקדו בשל וטוב למאכל נמדד ברמת השומן שבו. קטיף מוקדם מדי של פרי אשר עדיין לא הגיע לרמה הנדרשת של שומן יוביל לכך שהוא יישאר קשה ובלתי אכיל. שטחי האבוקדו בארץ נעים סביב 120,000 דונם, בהם נכללים 25,000 דונם נטיעות צעירות. מבחר הזנים רחב וכולל 17 זנים ומאפשר פרי בשווקים כמעט לאורך כל העונה. הצריכה לנפש בישראל עומדת על כ-5 ק"ג בשנה, והיא מהגבוהות בעולם (באירופה הצריכה כ-0.8 ק"ג לנפש לשנה) בשנים 2019-2020 הגיע יצוא האבוקדו לכ-45,000 טונות שהוא נתון בינוני למדי יחסית לשנים עברו, זאת גם לנוכח העובדה שבאירופה נרשם מחסור בפרי. נתונים אלה מביאים לעלייה בנטיעות בארץ ובעולם. בערבה מגבלת המים והטמפרטורות הגבוהות בקיץ עלולות להקשות על התפתחות הפרי ולכן נטענו מספר זנים ואנו עורכים ניסויים עם שתי איכויות מים 2.4

EC מי קו בתחנה וכן EC 1.6 מי הקו העתידיים בערבה. הזנים שניטעו: דיי, פינקרטון, ג'אם ואטינגר. הדוי הוא פרי האבוקדו הראשון בקיץ, פינקרטון הוא זן ירוק בעל פרי גדול, הג'אם - זן פטנטי ובדומה להאם משחיר כאשר הוא מוכן לאכילה והאטינגר כזן מפרה וזן בפני עצמו. האטינגר הוא זן בעל פרי ירוק ומבוקש בשוק הישראלי משום שיש לו פרי גדול והוא בעל טעם ומרקם מעולים. שתילת האבוקדו בתחנת יאיר התבצעה במקביל לשתילות אצל מספר מגדלים באזור.

הבננה היא ממשפחת המוזיים, שבה כ-200 זנים, ומוצאה בדרום-מזרח אסיה. הבננה היא צמח טרופי רב-שנתי, גבוה. מבחינה בוטנית מוגדרת הבננה כעשב מאחר שלצמח גבעול מעובה שכבות גלדים ולא גזע מעוצה, כמו לכלל העצים. גזע הבננה דומה לגבעול בשרני עבה מאוד, ומכאן השם שניתן לו - גזעול. הבננה ניטעה במו"פ בחממה שכוסתה ברשת וגובהה יכול להגיע עד 4 מטרים. הבננות הן גידול מעניין שנוסה לאחרונה בהצלחה רבה בעמק הירדן וייתכן שבערבה יהיה להן יתרון גידולי, בעיקר בגלל מחלת הפוזריום.

למו"פ הובאו זני קובו וזני שיזף שונים מבנק הגנים אשר לרשות אוניברסיטת בן גוריון, מחלקת הזנים של פרופ' יוסי מזרחי. **הקובו** שייך למשפחת הפיטאיה ומצטרף לחלקת זני הפיטאיה במו"פ. זהו גידול שנוסה בעבר במשק אור בעין יב ובמספר משקים בחצבה

צמח הקובו **צילום:** באדיבות מו"פ ערבה

אך לא התפתח לכדי גידול מסחרי. הצמח יכול לגדול גם עם מים בעלי מליחות גבוהה יחסית ואינו סובל מהטמפרטורות הגבוהות בערבה. **השיזף** גם הוא צמח העמיד לגידול במים מליחים הוא חזק וגידולו מהיר ביותר ומותאם לאקלים שבערבה. פרי השיזף דומה במרקמו לתפוח, טעמו ייחודי, הפרי קטן והיבול גבוה מאוד.

אילון גדיאל,
מנהל מו"פ ערבה תיכונה וצפונית-תמר

לעבוד בהיי-טק ולגור בערבה?

כן, יש דבר כזה!

מגוון משרות היי-טק בעבודה מרחוק, בקליקה ערבה

כנסו ללוח דרושים באתר הערבה www.arava.co.il/boards/jobs

עמותת בין השיטין

סוף עונה בחוות בין השיטין

בימים אלה חוות בין השיטין מסיימת את פעילותה לעונה זו. זו הייתה עונה משוגעת. מחד - פגיעה קשה בתיירות החינוכית וירידה במספר הקבוצות המבקרות בחווה, סגרים ומגבלות. מאידך - מספר מבקרים גדול מאוד בסופי שבוע, בחנוכה, בפסח ועוד. אנחנו מסיימים עונה עם שביעות רצון גבוהה. יותר מהכול אני גאה בבית הקפה שנפתח בחווה מדי יום שיש ומאפשר חוויה יוצאת דופן של מפגש אנושי בין מקומיים ואורחים, מבוגרים וצעירים בתוך מרחב חקלאי מקסים. תודה גדולה למיכל מלצר המובילה ומנהלת את החווה בצורה מעולה כבר 3 שנים.

עבודה עברית: התוכנית שהוקמה לפני עשור סיימה את החורף המוצלח ביותר שלה עם כמות המשתתפים הגדולה ביותר עד כה. במהלך החורף עבדו בתוכנית 250 צעירים שהיו פרוסים ב-7 מוקדי פעילות בערבה. הקורונה עצמצמה משמעותית את אפשרויות התעסוקה של הצעירים ומנעה מהם לטוס לחו"ל אפשרה לנו להביא לערבה צעירים לעבודה בחקלאות, בחינוך ובתחומים נוספים. רוב הצעירים שהגיעו לערבה במסגרת התוכנית עוזבים את הערבה בשבועות אלו, חלקם

נשארים לתקופות עבודה ארוכות יותר. תודה והערכה גדולה לאורי בראל על הניהול המצוין של התוכנית בשנתיים האחרונות.

שירות משמעותי בצה"ל: במהלך מרץ האחרון סיימה בהצלחה סגן יעלה אשוונגה קורס חובלים. יעלה היא בוגרת מחזור ט' של מכינת ערבה-חצבה והיא בין עשרות הבנות הראשונות המסיימות קורס יוקרתי זה (בידיעות אחרונות' גם הגדירו אותה כ'חובלת הדתייה הראשונה'). אנחנו גאים בה ובשאר הבוגרים היוצאים מהמכינות שלנו לשירות משמעותי בצה"ל בכלל התפקידים הקיימים ומתקדמים לתפקידי פיקוד וקצונה. שליש מבוגרי המכינות בערבה הם קצינים וקצינות ואנחנו רואים בכך יעד משמעותי.

אוהל מימי: בשלושת החודשים האחרונים מוקם בסמוך למכינה בעין יהב, אוהל אירוח שתכליתו מתן קורת גג לקבוצות המגיעות לערבה מצה"ל, ממכינות ומשנות שירות לאירוח ללא תשלום. למכינות מגיעות פניות רבות של קבוצות כאלה המעוניינות להגיע לאזור לסדרות חינוכיות, טיולים ועבודה חקלאית. אוהל אירוח (כפי שהקמנו גם במכינות בפארן ובחצבה) מאפשר אירוח ומפגש בין הצעירים ובין הקבוצות המתארחות והאזור. במהלך חודש פברואר התקיים קמפיין מימון המונים שבמסגרתו גויס הסכום הנדרש להקמת

האלוף הרצי הלוי במפגש במכינת ערבה
צילום: באדיבות עמותת בין השיטין

הפרויקט (תודה גדולה לתושבי הערבה שנרתמו ותרמו לפרויקט). את האוהל בחרנו להקדיש לדמותו הייחודית והמרשימה של מימי עתידיה ז"ל, מוותיקי עין יהב שנהרג לפני 3 שנים.

ביקור האלוף הרצי הלוי: בשבוע שלאחר פסח, ביקר אצלנו האלוף הרצי הלוי ושוחח עם חניכי 3 המכינות, נוער ותושבים מקומיים. הרצי סיים את תפקיד אלוף פיקוד דרום ומתמנה בחודשים הקרובים לתפקיד סגן הרמטכ"ל. מפגשים ושיחות כאלו מהווים הזדמנות מעולה לשיח ערכי, בין-דורי, בין קצין בכיר ומרשים בצורה בלתי רגילה לבין דור צעיר שבעוד חודשים ספורים מתגייס לצה"ל.

אבישי ברמן
מנכ"ל

זבוב החייל השחור יוצא למלחמה בפסולת החקלאית

במשך כשנתיים ד"ר גדעון וינטרס מפתח פרוטוקול לשימוש ברימות זבוב החייל השחור (זח"ש) כפתרון סביבתי להתמודדות עם פסולת חקלאית בערבה תוך יצירת מזון לבעלי חיים. הגידולים החקלאיים, שהם ענף הפרנסה העיקרי בערבה, מייצרים פסולת רבה (צמחית ופולסטיק) שכרגע אין לה פתרון סביבתי. הפסולת האורגנית הרקובה שמצטברת בשטח ומהווה מטרד סביבתי, היא האוכל החביב על רימות זח"ש. הזבוב אינו מזיק לאדם משום שאינו עוקץ, אינו מעביר מחלות ואינו נמשך למזון האדם. הזבובים הבוגרים אינם אוכלים כלל אלא מתקיימים מעתודות שומן

שנאגרו בהם בשלב הרימה. חייהם הקצרים (כשבועיים) של הזבובים הבוגרים מוקדשים בעיקר לרבייה - הזדווגות והטלת ביצים. לאחר בקיעת הביצים מתקבלות רימות לבנות, צעירות ורעבות שחיות 2-4 שבועות. הרימות בעלות גפי פה לועסות והן לא בררניות כשזה נוגע למזונן - הן יאכלו כמעט הכול (צומח/בשר/פסולת) ומסוגלות להכפיל את משקל גופן בכל יום. לזחלים מסוג זה ערך תזונתי גבוה של חלבון (כ-40% ממשקל גופם) ושומן (כ-30% ומעלה ממשקל גופם), התואם להרכב התזונה הטבעית של דגי מאכל וחיות משק (למשל, תרנגולות). תכונות אלו מאפשרות לרימת הזח"ש להיות כלי יעיל ונוח לפירוק פסולת אורגנית מצד אחד, ויצירת מקור אלטרנטיבי לתעשיית מזון לבעלי חיים מצד שני. תוצאות המחקר עד כה נראות מבטיחות, במהלכן למדנו והצלחנו:

(א) לקיים את כל שלבי מעגל החיים של הזח"ש:

- ד"ר שרית אשכנזי פוליבודה
- מנהלת מו"פ מדבר וים המלח
- שלוחת הערבה התיכונה

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית

חיזוק הקשר בין הקהילות

העולם נפתח אט אט מחדש. אולם באוסטרליה השמיים עוד סגורים ומפגש פיזי עם שותפינו האוסטרלים עדיין לא נראה באופק. בכוחות משותפים מכאן ומשם חברי שותפות ביחד עובדים על הידוק הגשר ועל חיזוק הקשר, כך שחווית ה'יחד', גם מרחוק, תהיה משמעותית ומחזקת עבור שתי הקהילות.

שותפות ביחד מאמינה שאת הקשרים וההבנה שיש לנו משפחה תאומה ביבשת רחוקה אפשר לבסס כבר בגילאי הגן. וכך, השנה שובצו כל גני הערבה (של משרד החינוך) לגן תואם במלבורן או בסידיני. במסגרת תאומות הגנים מכירים ילדי הגן את ילדי הגן התאום, שולחים זה לזה חבילות, נפגשים דרך המסך, הגננות יוצרות מערכי פעילות מקבילים ויוצרות תשתית לקשר חינוכי שמתפתח ומעמיק. לפני היציאה לחופשת הפסח התקיימה פעילות גיבוש עבור הסייעות והגננות בנוכחות הצוות המוביל של מחלקת חינוך. היה זה מפגש מרגש, שאפשר אחרי תקופה ממושכת, לשבת יחד

צילום: רועי וקנין

פעילות גיבוש של צוות הגננות

הייתה מתנדבת פעילה בשותפות וחלק בלתי נפרד מהטמעת רעיון תאומות הגנים בגני הערבה. פעילות נוספת לשתי הקהילות התקיימה בזום וכללה לימוד משותף וברכות. מי ייתן שהאביב יביא פריחות ומפגשים אנושיים לחיינו.

צוות שותפות ביחד ערבה-אוסטרליה
הסוכנות היהודית לארץ ישראל

בחדר אחד ולדבר על חינוך, מהות וקשרים. הפעילות התקיימה בהנחייתה של יעל כץ, המנהלת החינוכית של בתי הספר התאומים של הסוכנות היהודית. יעל ציינה שאזור הערבה ייחודי בתאומות זו ואת החשיבות הרבה להנחילה עוד בגיל הגן. בשאר חלקי הארץ התאומות החינוכית מתקיימת בבתי הספר היסודיים.

חדוה שונר ז"ל הוזכרה רבות בפעילות. חדוה

דברי ראש המועצה

רינת רוזנברג

המועצה האזורית הערבה התיכונה הוקמה בשנת 1976. מהקמתה ועד היום כיהנו בה שבעה ראשי מועצה: עמי שחם, חיליק (איזנבאום) טבע ז"ל, אילן אורן, שי בן אליהו ז"ל, לילך מורגן, עזרא רבינס ואייל בלום. לכבוד כניסתו של מאיר צור לתפקיד ראש המועצה, פניתי אל ראשי המועצה הקודמים ושאלתי אותם 6 שאלות זהות על תקופת כהונתם. תשובותיהם יוצרות תמונה של התפקיד ומאפייניו, התפתחות האזור, האתגרים, השינויים, הכישלונות וההישגים שליוו את כהונתם ועיצבו את החיים בערבה. תודה לעמי, אילן, לילך, עזרא ואייל על שיתוף הפעולה, הכנות והתובנות.

שצמיחה תתאפשר רק עם יישובים גדולים שיש בהם הרבה ילדים, לימוד וחינוך ברמה גבוהה וחיי חברה וקהילה. עוד בטרם היה למועצה מעמד עצמאי, קיבלנו סיוע מארגון המועצות האזוריות והמועצה האזורית באר טוביה. ראוי לציין את קק"ל שהיוותה מקור למימון של פרויקטים וכתובת לעשייה של הרבה מהלכים ראשוניים כמו מעברי נחל, סיקול אבנים, הכשרות שטחים, ניקוז וכו' וכל זאת מתקציבם שלהם, (בהמשך זה התפתח לשותפות עם משרד החקלאות והסוכנות היהודית). קק"ל נתנה מענה לערבה וסיוע שלא קיבלנו מגופים אחרים. מענה דומה קיבלנו גם מאגף הבנייה הכפרית ומשרד השיכון. ביישובי ספר, חל איסור בנייה על עמודים. בכל זאת בבניית בית הספר התעקשתי להקימו על עמודים וליצור אמפי קטן ומוצל - תנועת רוח וצל (ידעו זאת הנבטים) משנה טמפרטורה. הרבה מאוד נעשה בנושא פיתוח משק המים. מאגר נקרות הוקם בתחילה כהגנה על מושב עין יהב, בהמשך למדנו כי ניתן לנצל את השיטפונות להעשרת מי התהום, וזה הפך למתכונת למאגרי מים נוספים באזור.

האתגרים הראשונים היו:

- הגדלת אוכלוסיית האזור.
- תכנון אזורי.
- פיתוח תשתיות.
- פיתוח שירותי חינוך, רפואה, מחקר חקלאי, תרבות וקהילה, תברואה, תחבורה (כולל תעופה). פיתוח מקורות מים.
- הבאת אמצעי ייצור (היו אז מכסות גידול).
- סיוע לנקלטים חדשים בהתמודדות עם קשיי הקליטה ודאגה לפרנסת שני בני הזוג.
- הקמת מרכז אזורי.
- הקמת בית ספר, הגדלת כמות התלמידים (כדי להתמודד עם תקנים) - וכל זאת יש מאין.
- קיום קשרים טובים עם המוסדות והמערכות, הגדלת תקציבי פיתוח, הכרה בערבה כמקום ייחודי ושונה.
- גישור על נחיתות האזור מבחינת המרחק והקושי הנובע מכך.
- יצירת תנאים טובים לתושבי האזור ובידול ממקומות אחרים, לפעול לכך (ברמת החינוך למשל) שאנשים ירצו להגיע ולהישאר.
- היה צורך למצוא פתרונות לפני שהבעיות עולות ולהקדים תרופה למכה. לעבוד בשכל, לא בהתלהמות או מרגשות קיפוח, לשכנע

עמי שחם 1976-1978

מה האתגר הגדול ביותר שאיתו התמודדת במהלך הכהונה שלך?

האתגר היה עצם הקמת המועצה האזורית הערבה התיכונה: יישובי המועצה היו מחולקים בין שתי המועצות האזוריות תמר ואילות. במשך שנים הרגשנו שאנחנו "זנב" של שתי המועצות. המועצה אמורה להיות הממשלה שלנו, זאת שמייצגת, משיגה תקציבים ומעוררת את הממשל להיות אוהד לאזור ולצרכיו, המועצה היא הנותנת איכות חיים ושירותים לתושבים.

רשת. חממות לא היו בכלל, למעט מנהרות עבירות. הענף המרכזי היה גידול ירקות - עגבניות, פלפל, בצל, חציל וכו' בשטחים פתוחים ובמנהרות נמוכות. באביב גידלו אבטיח ומלון במנהרות עבירות. בעין יב פותחו ענפי חקלאות חדשים ובהם גידול אצות ספירולינה וגידול דגים. הייתה תחנת ניסיונות בעין יב בניהולו של עודד יפה, ושלוחה בחצבה בניהולו של דני מיכאלי. מו"פ חקלאי כמעט לא היה.

האתגר הגדול היה פיתוח של אלטרנטיבות חקלאיות. הובלת מהלך להקמת מו"פ חקלאי ולמינוי יאיר גוראון ז"ל כמנהל. המו"פ הוביל לקידום תחומים רבים, העיקרי שבהם היה המעבר מגידולים בשטח פתוח לגידולים בחממות, מעבר שהוכיח את עצמו. היום רוב הגידולים נעשים בחממות סגורות. משק המים לחקלאות היה גם הוא אתגר לפיתוח החקלאי כשהמטרה שלי הייתה לפתח את מקורות המים (קידוחים חדשים), מאגרי מי שיטפונות (הראשון הוקם בפארן). הנושאים החקלאיים העסיקו אותי רבות בקדנציה הראשונה, עד אשר הקמתי את הוועדה החקלאית והצעתי לעמי שחם לעמוד בראשה. הוועדה החקלאית ריכזה את כל הנושאים החקלאיים למעט המו"פ שהמשיך להיות בתחום אחריותי האישית. עמי פיתח והרחיב את תחומי פעילויות הוועדה ואף הקים את רשות הניקוז ועמד בראשה במשך שנים רבות. כדי להתמודד עם האתגר הכרוך בפיתוח כלכלי לא חקלאי הוקמה החברה לפיתוח (בתקופת כהונתי היא לא הביאה לשינוי אך הצליחה להתרומם ולהוביל לשינוי חיובי לאחר מכן). מבנה תעשייה ראשון הוקם באזור התעשייה בספיר במטרה להביא להקמת מפעלים ותעשייה, אכלוסו לא צלח. כדי להתמודד עם מציאות בעקבות הקריסה של תנועת המושבים, ארגוני הקניות וסוכנות הביטוח שלהם, הוקמה סוכנות הביטוח שלה. היוזמה הייתה של ברכה שלכט המנהלת את הסוכנות עד היום. הקמת הסוכנות בערבה טמנה בחובה אחריות כבדה, אך בסופו של דבר החלטנו להקימה במסגרת החברה הכלכלית של המושבים ובעלותם.

מהלך נוסף שקודם כדי להתמודד עם אתגר הפיתוח הכלכלי היה הקמת מחלקת התיירות. ההתחלה הייתה קשה, אך בהדרגה ענף התיירות התפתח ועדיין מתפתח ובהחלט הכיוון היה נכון. אתגר הפיתוח החברתי-קהילתי: העלות הכספית הגבוהה הכרוכה בקיומם של חיי תרבות וקהילה נפלה ברובה על חברי המושבים. ברמה האזורית היה עיסוק מועט מאוד בתחומים אלה טרם כניסתי לתפקיד

צילום: באדיבות רשות ניקוז ערבה

הקמת בית הספר שיטים בספיר

מה הפתיע אותך ביחס לתפקיד?
האהדה הרבה שלה זכינו במשך שנים רבות מכל המוסדות שעבדנו איתם. הייתה הערכה גדולה להתיישבות בערבה והיה רצון לסייע. זכיתי ליחס מיוחד כמייצג את הערבה.

מה המוטו שהנחה אותך או שאימצת במהלך כהונתך ונראה לך שיכול להיות לעזר לראש המועצה הבא?

אצלי - הדחיפה לכיבוש השממה ויישוב הנגב נבעו מחינוך בתנועת הנוער ובית הספר של זרם העובדים (א. ד. גורדון) בת"א. אני חושב שראש המועצה צריך לכהן מתוך תחושת שליחות לקדם את תושביו ואת הדורות הבאים.

אילן אורן 1983-1992

מה האתגר הגדול ביותר שאיתו התמודדת במהלך כהונתך שלך?

האתגרים העיקריים היו פיתוח כלכלי וחקלאי ובמקביל פיתוח חברתי-קהילתי.

אתגר הפיתוח הכלכלי והחקלאי: בתקופת כהונתי, בין השנים 1983-1992 (9 שנים), ענפי החקלאות היו בעיקרם בשטחים פתוחים ובתי

מה השינוי המשמעותי ביותר שהתרחש בערבה בתקופה שבה כיהנת?

בקצרה: הערבה הפכה מחלום למציאות.

מה ההישג החשוב ביותר שהגעת אליו?

ההכרה בצורך במועצה אזורית נפרדת ליישובי הערבה התיכונה והקמתה של המועצה. זה לא היה מובן מאליו מכיוון שהמגמה הייתה לאחד מועצות ויישובים. מהלך זה התאפשר בעזרתו של אריק נחמקין שהיה מזכיר תנועת המושבים, בלעדיו זה לא היה קורה.

בתקופת כהונתי היה עם מי לעבוד ועם מי להתיעץ, קיבלנו הרבה סימפטיה מהגופים המיישבים. כשצריך היה לייצר לחץ על הכנסת או על שרים, תמיד היה לי את מי לגייס לעזרה, רבים היו בעלי שיעור קומה וראו בפיתוח הערבה ערך חלוצי וציוני.

איזה מהלך שהובלת ולא הצליח עדיין מפריע לך?

הקמת היישוב ספיר הייתה חיונית בעיניי. היישוב נועד להיות מרכז שירותים לאזור, קריית חינוך ומגורים למורים, לרופא, לאנשי מקורות ועוד אנשי מקצוע. הייתה בעיה בהגדרת היישוב, נסענו לראות מקומות דומים, רובם לא צלחו, רק יישוב שיש לו מכנה משותף, (לדוגמה, מרכז שפירא שהמחבר את תושביו הוא הרקע הדתי) מתקיים בהרמוניה. ניסינו ללמוד מה יכול לגרום למרכז כזה להצליח ואיך לגרום לתושבים בו לגאווה יחידה. בפועל, כשהגיע שלב האכלוס של מרכז ספיר, מהלך שנעשה לאחר שסיימתי את כהונתי, השתנתה מדיניות האכלוס, תחלופת התושבים הייתה גבוהה, תושבי המקום חשו זמניים ותלויים במועצה, לילדים לא הייתה חברה קבועה ושכנים קבועים. כפועל יוצא מכך תושבי ספיר (אולי עד היום) לא חשו שותפים למפעל ההתיישבות ובניית הערבה.

יותר. יש מחליף לכל אחד מאיתנו בכל שלב. פעלתי כמיטב יכולתי והבנתי את צורכי הערבה לפיתוחה ושגשוגה ואני בטוח שכל ראשי המועצה לפניי ואחריי פעלו באותה הדרך. כל אחד בהתאם לסגנונו וסדרי העדיפות שלו.

מה הפתיע אותך ביחס לתפקיד?

תפקיד ראש המועצה בכלל ובערבה בפרט הוא התפקיד המעניין והמאתגר ביותר, וגם השוחק ביותר. ראש מועצה יכול להוביל מהלכים ופעילויות בכל תחומי החיים וסמכויותו הרבות מאפשרות כר נרחב לפעילות. סיימתי את כהונתי בסיפוק רב - אף שלא נבחרתי לקדנציה שלישית, ולמדתי רבות על תחומים שלא הכרתי אשר עזרו לי לא מעט בפרוייקטים שניהלתי לאחר תום תקופת כהונתי ואלו רבים ומגוונים לא פחות.

מה המוטו שהנחה אותך או שאימצת במהלך כהונתך ויכול להיות לעזר לראש המועצה הבא?

אני חושב שניתן לאמץ או לקבוע קו המנחה אותך בתפקידך כראש מועצה. בראש ובראשונה קיים אופיו של כל אדם, יכולותיו, תכונותיו וניסיונו בחיים. נראה לי שכיום המשימות של ראש המועצה קשות ומורכבות יותר מאשר בתקופתי. הסיוע של הממשלה, הסוכנות היהודית, קק"ל ואחרים שונה וקטן יותר. מגפת הקורונה תכניס את המשק מן הסתם למשבר קשה של כיסוי הלוואות וגירעונות ויהיה קשה מאוד להשיג תקציבים לפיתוח ולשטוף. ההתמודדות של ראש המועצה הבא תהיה מורכבת ותעסוק בין השאר במשבר המתמשך בחקלאות, בחוסר הנכונות לשיתוף פעולה אזורי כלכלי אשר מונע את מיקסום היתרון האפשרי לגודל, עם הקושי באכלוס ההרחבות במושבים, והקמת אגודות קהילתיות לצד חקלאיות. עומד לפנינו אתגר לא פשוט בבניית מודל נכון של שיתוף ויצירת שוויון בין כלל החברים. למועצה האזורית ולעומד בראשה יש תפקיד חשוב ביותר בבניית מודל נכון וצודק מבחינה חברתית בין שתי האגודות בכל מושב. הערבה מתבגרת וחיים בה כעת יחדיו שלושה דורות, ולכל דור יש צרכים ואינטרסים משלו, וצריך לשאוף לכך שכל דור יקבל את תשומת הלב המרבית לצרכיו. לדעתי, רק המועצה האזורית תוכל להוביל מהלך כזה בכיוון נכון, צודק, ולא יקר לתושבים.

ז"ל - ראש המועצה האזורית תמר, איך לגבות מהמפעלים ארנונה כחוק, ולאחר פעולה מאומצת שארכה כשנה, המפעלים החלו לשלם ארנונה בסכומים שהסתכמו במיליוני שקלים לשנה. בכל תקופת כהונתי, הנטל הכספי על התושבים בתשלום הארנונה עמד על 7% מההכנסות הכוללות של המועצה. 93% גייסנו מהממשלה וממקורות אחרים.

מה השינוי המשמעותי ביותר שהתרחש בערבה בתקופה שבה כיהנת?

השינוי בתקופתי קשור לשינויים שנבעו ממשבר המושבים והקיבוצים, התמוטטות ארגוני הקניות, קריסת האגודות והערבות ההדדית. בתקופה זו קרסה השותפות בכל המישורים - הארצי, המחוזי, האזורי והמקומי. לצד המשבר במושבים, נותרה המועצה גורם מאחד באזור. המשבר במושבים גרר איתו גם משברים חברתיים בכל הקשור להסדר הראשון של ועדת רביד אשר בא לידי ביטוי קשה ובולט במיוחד בעין יהב. באופן ישיר, במציאות הזו גדלה מאוד פעילות המועצה האזורית והשיתוף האזורי בתחומי אחריותה של המועצה האזורית גדל גם כן.

מה ההישג החשוב ביותר שהגעת אליו?

הישגים נמדדים בפרספקטיבה של זמן. חלפו כ-29 שנים מאז שסיימתי לכהן כראש מועצה. לשמחתי ולגאוותי גופים רבים שהקמתי ממשיכים להתקיים ולפעול עד כה ובהם: מו"פ ערבה ותחנת יאיר, מתנ"ס ערבה ואולם רזנטל, ביטוח שלהב, החברה לפיתוח, הוועדה החקלאית ומחלקת התיירות.

איזה מהלך שהובלת ולא הצליח עדיין מפריע לך? אני מסתכל תמיד קדימה ומקווה לעתיד טוב

ב-1983. כמדיניות חברתית מצאתי לנכון להקים מערכת אזורית, במימון ציבורי, מתוך שאיפה לשפר שירותים אלו ולהקטין את עלותם לתושבי האזור, כך שיוכלו לקבל אותם במחיר זהה או דומה לזה שמשלמים תושבים במרכז הארץ, על ידי סבסוד שתיתן המועצה מתקציבים שתגייס לשם כך. כחלק מהמהלך, הקמתי את המתנ"ס הראשון במסגרת החברה למתנ"סים אשר פועל בערבה עד היום בהצלחה רבה.

הושקע מאמץ רב בגיוס תקציבים לפעילות שוטפת ממשרדי הממשלה ובעיקר משרד הפנים, אשר הכיר בהוצאות הרבות בתחום המוניציפלי והגדיל את מענק האיוון למועצה על מנת שנוכל לממן חלק מהפעילות במושבים. המועצה התחילה לפנות אשפה מכל היישובים (עד אז היישובים והחברים פינו אשפה בעצמם למזבלות מקומיות). בנוסף, המועצה התחילה לטפל במגוון רחב של תחומים שטופלו עד אז על ידי היישובים - המועצה שיפצה וטיפלה במערכת הביוב ובבריכות החמצון, תקצבה את אחזקת הנוי הציבורי במרכז היישוב, השתתפה בעלות אחזקת בריכות השחייה ביישובים, באחזקת הספרייה וכיו"ב.

כדי להתמודד עם האתגרים הרבים, המדיניות של המועצה הייתה לממן פעילויות רבות ככל שניתן לתושבים, גם אם הדבר הביא את המועצה לגירעונות כספיים. גירעונות אלו כוסו ושולמו בסופו של דבר על ידי משרד הפנים. המקור הכספי הגדול ביותר לתקציב השוטף של המועצה היה מתשלומי הארנונה של מפעלי הפוספטים בנחל צין. באותם ימים שילמו המפעלים ארנונה בסכום סמלי ביותר. למדתי משכני בצפון - משה שמיר

צילום: אלברוס

תחנת יאיר

מה האתגר הגדול ביותר שאיתו התמודדת במהלך כהונתך?

ראשית כול, אני מבקשת להזכיר שחלפו כ-20 שנה מאז שנבחרתי לראשות המועצה. אי לכך, כדאי להתייחס בסלחנות לניסיון לשחזר בדיוקנות מאורעות ו/או אירועים ואף תחושות שהיו אז...

התקופה שבה כיהנתי כראש המועצה אותגרה בעיקר מהעובדה שהתמיכה האוהדת והאיתנה של "הלובי החקלאי" בכנסת, תנועת המושבים והשפעתה, הסוכנות היהודית ותקציביה ומאוחר יותר גם קק"ל כבר היו בתהליך גסיסה מתקדם. הח"כים הבודדים והיוצאים מהכלל שנשארו עדיין את נס ההתיישבות בערבה בתקופתי, ואף היו מוכנים לפעול למענה, היו בייגה שוחט ובמקרים מסוימים גם שלום שמחון. הלובי החקלאי הקשיח והחזק בכנסת, שהבין את הייחודיות והחשיבות וגם את הקושי ביישוב וקיום החיים בערבה, הסכים לבדל ולהגן על האינטרסים והצרכים של ההתיישבות בערבה,

לא נותר דבר... ועם הפוליטיקה ורמת המוסר והאידיאולוגיה של הח"כים הנוכחים בכנסת, ספק אם יחול במצב הקיים שינוי, לצערי.

אירוע אחד שנחרט בזיכרוני כקשה במיוחד באותה תקופה היה התוכנית הכלכלית הדרקונית שכללה את "הגזרות הכלכליות" (תחילת 2003) שביצע בנימין נתניהו בתפקידו כשר האוצר. בין היתר היו בתוכנית זו המהלך לאיחוד רשויות וקיצוץ רוחבי ועמוק בכל תקציבי הממשלה, ללא אבחנה וללא החרגה, שהשפיעו עלינו מהותית לרעה כמעט בכל התחומים.

עד אז, הערבה נהנתה מ"הטבות מס" ייחודיות לתושבים שכללו גם "פחת מואץ". היו גם הטבות ייחודיות בחקלאות (מים, מו"פ, עו"ז...), הטבות ייחודיות בחינוך ועוד... כל אלה היו בתיעדוף שהושג במאמץ רב ולאורך שנים. הן נמחקו באבחה אחת והיו כלא היו. החלטת ממשלה זו דחקה את המועצה והקשתה מאוד על יכולתה להמשיך ולקיים את השירותים הנחוצים.

אני זוכרת שהקדשנו משאבים רבים מול כל חברי הכנסת והפקידות הבכירה, ובעיקר מול ביבי (שר האוצר), ומול מאיר שטרית (שהיה שר אוצר חלופי), ועמרי שרון (ח"כ אוהד והבן של... ואריאל שרון (רה"מ), בניסיון להסביר את משמעות הגזרות על האזור, לבטלן ולהחזיר את המצב לקדמותו. התחושה הייתה שאין עם מי לדבר. למרות זאת, בחלק מהדברים הצלחנו, בחלק אחר פחות.

נוסף על כך, הייתה על הפרק גם החלטת הממשלה לאחד את הערבה התיכונה עם המועצה האזורית תמר (בניסיון לחסוך הוצאות). היו שראו בהחלטה זו "מתנה משמים" לערבה, בשל עושרה של המועצה

צילום: באדיבות רשות ניקוז ערבה

עבודות ההקמה של המאגר האופרטיבי - שיף בצמוד למאגר נקרות

האזורית תמר. אני ידעתי שמוטת שליטה של כ-150 ק"מ (בין פארן לעין גדי) אינה מאפשרת אופטימיזציה, בלשון המעטה. כמו כן, איחוד שכזה יחזיר אותנו למצב ההתחלתי שהוביל להקמת המועצה מלכתחילה. (שי בן אליהו ז"ל סיפר לי שהמועצה הוקמה מאחר שיישובינו, שהיו מרוחקים ממרכז ההוויה במועצות השכנות, לא הצליחו לקבל שירות הולם והיו כ"סרח עודף" שלהן).

בחינה עמוקה ופרקטית של הנושא העלתה, שכל יתרון מאיחוד השירותים (ביה"ס, מועצה, ועדת בניין עיר, חקלאות וכו'...) היה מתגמד לנוכח האילוץ והכורח בנסיעה של 100 ק"מ ואף יותר לכל צד, על מנת לקבל/לספק שירות אלמנטרי. במאבק הזה הצלחנו, לשמחתי.

מה השינוי המשמעותי ביותר שהתרחש בערבה בתקופה שבה כיהנת?

לצד כל הדברים החשובים והמשמעותיים האחרים - כמו עידוד הקליטה והגדלת ההתיישבות, פיתוח התשתיות ביישובים ובמרחב, התעסקות האחרות, החינוך, פיתוח התיירות ועוד - לדעתי השינוי המשמעותי ביותר בתקופתי היה דווקא בתחום המשקי-חקלאי. השינוי בא לביטוי בהרחבת הנחלות מ-60 ל-80 דונם והגדלת מכסת המים בהתאם, הגדלת הפרוגרמות במושבים גדולים ל-150 נחלות. גולת הכותרת בתקופה זו בערבה הייתה הקמת המאגר האופרטיבי הראשון - מאגר שיזף - (ומאגרים אחרים בהמשך...) ובכך, בעצם נוצר שינוי תפיסתי בכל הקשור לזמינות המים וחלוקתם באזור (פרויקט בלעדי של עמי שחם).

מה ההישג החשוב ביותר שהגעת אליו?

כל ראש רשות מקבל מקודמו לתפקיד "התחלות" של פרויקטים מתמשכים הקשורות לתכנון ולפיתוח, ומשאיר לבא אחריו "התחלות" אחרות, לפיכך, לא אציין כאלה. הישג משמעותי וחשוב שאני יכולה לזקוף לזכותי, הוא ניתוק הערבה התיכונה מהוועדה לבניין עיר (המרחבית) שהייתה בתחילתה משותפת לרמת נגב, תמר והערבה התיכונה, והקמת וב"ע מקומית עצמאית בערבה התיכונה. המהלך הנגיש את הוב"ע לתושב ואפשר למועצה לזרז ולהעביר החלטות רגולטוריות מתאימות מתוך הבנה והתאמה לצרכים המקומיים.

איזה מהלך שהובלת ולא הצליח עדיין מפריע לך?

הוא גם כאלה. אך לדעתי הפספוס הגדול ביותר של האזור הוא פרויקט B.T.R (bridging the rift) שהיה פרויקט חלומי (יוזמה והתחלה של שי בן אליהו ז"ל) מבחינת הפוטנציאל

צילום: גלעד לבני ז"ל

הפגנת חקלאים בערבה

החלק השני הוא המשברים הלא מתוכננים. חודש אחרי שנכנסתי לתפקיד היה אירוע שגרם לנזק עצום בחקלאות. אירוע כזה מאלץ אותך לשים את כל הדברים בצד ולפעול לשיקום וליצירת תמיכה כלכלית. המשבר הבא היה סגירת השמים לעובדי חקלאות והתעמרות של המדינה בחקלאים. גם כאן הסביר לי הדרג המקצועי שאסור לי לעסוק בזה. אני בחרתי הפוך מתוך הבנה שכלכלת האזור מבוססת על חקלאות, גם אם זה אמר לרדת לכביש ולהפגין.

מה השינוי המשמעותי ביותר שהתרחש בערבה בתקופה שבה כיהנת?

שיתוף ציבור בתוכניות רבות, הנגשת המועצה לתושבים, דלת פתוחה "תרתי משמע", תגבור הוועדה המקומית במטרה לאשר בכל המהירות תוכניות רבות שהיו תקועות, פתיחת צוואר הבקבוק של הקליטה החקלאית וקליטה של עשרות משפחות צעירות, השקעה אדירה של משאבים ותקציבים במושב עידן שהיה בפלונטר עם התב"ע ועד אז היה היישוב החקלאי הקטן במועצה - השינויים בחלוקת המגרשים בתוך היישוב והתשתיות (מים, ביוב ודרכים) נתנו ליישוב את האופציה למהלך קליטה מסיבי.

הובלת תהליך אסטרטגי עם החטיבה להתיישבות לחיזוק וגיבוש היישוב ספיר. קבלת ההחלטה אחרי 45 שנה על הטלת מס ועד מקומי ביישוב ספיר - יישוב שאני מאמין בפוטנציאל שלו וסברתי שחייב להתחיל לצאת לעצמאות שכוללת הנהגה יישובית, אחריות ומעורבות בקבלת החלטות הנוגעות ליישוב, תוך המשך ליווי ותמיכה של המועצה. זו הייתה החלטה לא פופולרית שאולי פגעה בי אבל הייתה מחויבת המציאות.

והפגיע שלנו, מוטל על כתפיו בלבד. ואם יחטא בכך, ביוממות המוגבלת (היכולת לחיות באזור ולהתפרנס באזור אחר) של הערבה, עלול חלילה האזור הזה להפוך בקלות ל"יישובי רפאים" ולאיש מלבדנו לא יהיה אכפת, וגם לא יהיה מושיע.

עזרא רבינס 2012-2007

מה האתגר הגדול ביותר שאיתו התמודדת במהלך הכהונה שלך?

שאלה קשה!!! הייתי מחלק את זה לשניים. בחלק הראשון יש חזון שאתה רוצה ליישם, אני מדמה את זה לספינה ששטה בכיוון מסוים ואני רוצה לשנות את הכיוון לפי האני מאמין שלי על מה שטוב לתושבי הערבה. לשם כך הובלתי תוכניות אב בכל התחומים: חינוך, גיל שלישי, ספורט, תיירות, חקלאות, סביבה - כדי לאפשר קידום פרוגרמה ברורה על תמונת העתיד בהתיישבות שמתייחסת לגודל הרחבות, לפרוגרמה חקלאית ועוד. את התהליך הזה הובלתי בשיתוף ציבור כדי שייצר פלטפורמה ותוכניות עבודה סדורות לאזור לשנים רבות קדימה.

לפיתוח וביסוס הערבה. הרעיון והפוטנציאל גילמו בתוכם את כל האלמנטים המהווים מנוף לפיתוח אזור מרוחק ומבודד, המשווע לגדילה וליציבות, כמו הערבה.

הפרוייקט המתוכנן כלל מרכז אקדמי למחקר ופיתוח ברמה בינלאומית בשיתוף עם אוניברסיטאות הרווארד וקורנל וקשרים גם עם המכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס (M.I.T) ואוניברסיטת ייל. במסגרת הפרוייקט המתוכנן הוצגה האופציה לשימוש ופיתוח בכל הידע הקשור לגנום האנושי (שבדיק אז פוצח), הקמת קשרים עם ירדן ובהמשך עם יתר מדינות ערב. הפורום ה-"bord" האנושי, האקדמי והכלכלי, שנקשר בפרוייקט והיה רתום אליו, יכול היה לחולל מהפכת-מאקרו (בלשון המעטה) ולהביא את הערבה למקום אחר, משמעותית טוב יותר, גם בראייה בינלאומית. האינתיפאדה והשלכותיה על המדיניות במזרח התיכון הביאה בסופו של דבר לדעיכת הפרוייקט.

מה הפתיע אותך ביחס לתפקיד?

לא הופתעתי כמעט, מאחר שכניסתי לראשות המועצה נעשתה כהמשכיות לתפקידי הקודם וארוך השנים במועצה (גזברית), בו ליוויתי מקרוב ואף הובלתי חלק מהנושאים. מה שכן קרה הוא שהתחדדה בי הידיעה והמודעות בדבר הפגיעות האזורית והנטל הישיר על ראש הרשות.

לצד העוצמה והחוזקה האזורית הייתה, ולדעתי עדיין קיימת, רגישות ואפילו תלות בכל שינוי רגולטורי ו/או ממלכתי. החלטה ממשלתית פשוטה כלשהי, שלא תהיה לה השפעה במקום אחר, עלולה להשפיע מהותית על רווחת התושבים ועל האזור ומרקמיו. אגב, נתקלתי באותה רגישות/תלות גם בתפקידי כמנכ"לית עיריית ערד. נראה שבמידה רבה זה קשור לקיום בפריפריה ומגבלותיה.

מה המוטו שהנחה אותך או שאימצת במהלך כהונתך ונראה לך שיכול להיות לעזר לראש המועצה הבא?

כל ראש מועצה באזור שלנו חייב להבין שהתפקיד שהוא נכנס אליו אינו תפקיד ניהולי או ביצועי גרידא. ראש מועצה בערבה חייב להתייחס לתפקיד כאל שליחות במלוא משמעותה, להקדיש לה ולתעדף אותה על פני כל הדברים האחרים החשובים לו. ללא מליצות!

על ראש המועצה, בסיוע עוזריו כמוכן, מוטלת החובה הישירה לקיים את המשכיות החיים בערבה, תוך שמירה על שירותים ותשתיות קיימים והרחבתם בראייה עתידית. בקיצור, נטל הקיימות וההמשכיות של אזור, הרגיש

חייבים להיות יצירתיים לחשוב מחוץ לקופסה ולהמציא את עצמנו מחדש. בסופו של דבר רוב כלכלת האזור מבוססת על חקלאות. בהצלחה, רבינס

אייל בלום 2012-2020

מה האתגר הגדול ביותר שאיתו התמודדת במהלך כהונתך?

היו שני אתגרים מרכזיים ושניהם קשורים בתהליכים שעברו אזורים חקלאיים אחרים בישראל לפנינו. אתגר אחד חשוב היה לשמר את המשק המשפחתי. ברוב המושבים בארץ הניסיון הזה נכשל, נשאר מעט חקלאים שמעבדים את כל האדמות. כדי לשמר את המשק המשפחתי נדרש גיוון בסל הגידולים. עם כניסתי לתפקיד הגידול העיקרי היה לפלל וההישענות הזו שהייתה מאוד נוחה שנים רבות הפכה להיות סיכון ממשי לקיום המשקים החקלאיים באזור. האתגר השני היה להביא לערבה תעסוקות מגוונות שאינן נשענות על חקלאות ושמאפשרות פרנסה טובה. נקודת המוצא שלי הייתה שמרחק אינו גורם מגביל ושיש אפשרות לפתח תעסוקה ומשרות

והסעדה וכו'. חשבתי שנכון להוציא את מרכז המשתלמים מתוך היישוב בספיר, גם מכללת ספיר נמצאת מחוץ לשדרות, ואני לא חושב שנכון לצופף אלפי סטודנטים בתוך יישוב. לא קיבלתי לכך את שיתוף הפעולה של מי שעסק בנושא בחברה הכלכלית. התוכנית לכך עדיין קיימת, ואם ראש מועצה עם חזון דומה ירצה בה, הוא יוכל לקבל אותה.

מה הפתיע אותך ביחס לתפקיד?

בעיקר הזילות של משרדי ממשלה. שמילה זה לא מילה. זה מתחבר יפה למשבר הקורונה. הדבר השני היה הפוליטיקה הפנימית. באתי מתחום של ניהול המו"פ, היינו צוות מובחר, מגובש ומכוון מטרה. בתוך עשור הפכנו את היום הפתוח מאירוע שמגיעים אליו 500 איש, לאירוע החקלאי הגדול במדינה שמשתתפים בו 30-40 אלף איש. קידמנו פרויקטים גדולים במחקר ופיתוח והייתה גאוות יחידה. זה אפשרי כשיש חזון אבל בעיקר כשיש לך אנשים שעובדים איתך.

מה המוטו שהנחה אותך או שאימצת במהלך כהונתך ונראה לך שיכול להיות לעזר לראש המועצה הבא?

תהיה ישר וישר ותכבד את כל התושבים. לראש המועצה הבא אני מבקש לומר שרק עם חזון מגשימים חלום. תהיה ישר, דבר אמת, אל תיתן לפקידים לדכא את החזון שלך ומי שאומר לך "אי אפשר" שחרר אותו. להערכתך אחרי עידן הקורונה, הערבה רק תלך ותשגשג. יש כבר עכשיו ביקוש גדול למגורים באזור והוא יגבר. האתגר/משבר נמצא בחקלאות, המשק המשפחתי הולך ונמחק ויש עוד מה לעשות. עשינו דברים גדולים בעבר. האמירה שזו המציאות ואין מה לעשות, היא בלתי מתקבלת על הדעת.

מה ההישג הגדול ביותר שאלי הגעת?

היו לי כמה הישגים חשובים. אחרי שגובשה התוכנית הדמוגרפית לחקלאות ולהרחבות, צריך היה למצוא מים וקרקע שיאפשרו את מימושה. יחד עם עמי שחם קידמנו את הזזת ציר המערכת לגבול הבינלאומי בפארן וצופר ובעין ירב ואת החלטת הממשלה (בעלות של 50 מיליון ש"ח) לפינוי מוקשים מאזורים חשודים במיקוש והפיכתם לשטחים חקלאיים. (לימים המהלך הזה נתן פתרון לסוגיית פינוי מהמובלעת. אם זה לא היה מקודם, סביר שלא היה פתרון של חלופת שטחים חקלאיים עבור החקלאים שנאלצו להתפנות מהמובלעת).

הקמת המחלקה לגיוס משאבים היא הישג נוסף. לאורך השנים ראשי המועצות העדיפו שתחום זה יהיה בידיים שלהם. לאור הניסיון הרב שהיה לי מהתקופה שהייתי מנהל המו"פ, סברתי אחרת ושתחום גיוס המשאבים צריך להיות מטופל על ידי מחלקה מקצועית. זה היה הדבר הראשון שביצעתי, חודש אחרי שנכנסתי לתפקיד ביקשתי תקציב של 60 אלף שקלים להניע את המהלך. לא טעייתי במהלך זה, הקשרים עם הקהילות היהודיות בעולם ומעורבותן בקידום פרויקטים בכל התחומים - בריאות, חינוך, הרחבות ביישובים ועוד פרויקטים רבים - הם תוצאה ישירה של המהלך הזה.

בעקבות הכנת תוכנית אב לגיל השלישי הגענו למסקנה שצריך מרכז שיניע ויפעיל את התחום. שוב הסבירו לי שאין כסף והציעו שאחד המנהלים ייקח על עצמו את הטיפול בתחום, אני החלטתי שהתוכנית תיושם, אנחנו לא צעירים והגיע הזמן לטפל בנושא. בהקמת המכינה בחצבה נחשפתי לעולם המכינות והיה לי ברור שצריך להביא חברה צעירים לאזור. הדילמה הייתה קשה. כשאתה רוצה לקפוץ למים הקרים של עולם המכינות, אתה חייב להביא כסף משלך שיאפשר את הפעילות בשנתיים הראשונות עד שמשרד החינוך יכיר בפעילות ויתקצב אותה. לאור ההתלבטות הזו, שהעמידה קושי תקציבי מול הרצון לקדם את המהלך, התייעצתי עם שמוליק ריפמן ז"ל שהיה ראש מועצה עם ניסיון רב. הוא אמר לי "קפוץ למים הקרים, יהיה בסדר". וזה מה שהחלטתי.

איזה מהלך שהובלת ולא הצליח עדיין מפריע לך? האמת שיש כמה, אתמקד באחד. בתחילת הקדנציה הכנתי תוכנית גדולה לבניית מרכז המשתלמים בסמיכות לתחנת יאיר, הרעיון היה לרכז את כל הפעילות של תלמידי חקלאות לתארים השונים סביב המו"פ, כולל לינה

צילום: באדיבות מועצה אזורית ערבה תיכונה

מגרשי ההרחבה הקהילתית בעין ירב ותחילת הבניה של הבתים

קטן ואפילו אינטימי. ראש המועצה צריך להיות זמין וקשוב לכל תושב הוא יכול להקשיב לכל צורך שעולה. זה מחייב וזה חשוב. אני מאחל למאיר צור הצלחה, הצלחתו היא הצלחתנו, כמו שאמרתי למאיר, אסייע בכל מה שיבקש.

חיליק (איזנבאום) טבע ז"ל ושי בן אליהו ז"ל כיהנו גם הם בתפקיד ראש המועצה

חיליק (אייזנבאום) טבע
1983-1978

פרויקטים מובילים במהלך כהונתו

- המשך הבניה והאכלוס בספיר
- מעבר בית הספר האזורי לספיר
- טיפול בתקציבים לקליטה חקלאית
- הסדרה ומיסוד של מערכות הניהול במועצה האזורית

שי בן אליהו
2001-1992

פרויקטים מובילים במהלך כהונתו

- חתימת הסכם השלום עם ירדן - טיפול בהסדרת תוואי הגבול, הסכמי המים ושטחי החקלאות
- הגדלת תקן הנחלה במושבים והגדלת מכסות המים לחקלאים
- הסדרת המנחת וקו טיסות ערבה-תל אביב
- הקמת מבנים למגורים ביישובים במסגרת הבנייה התקציבית של משרד השיכון.

האזור להתפתחות בכל המישורים ובעיקר תשפר את איכות החיים והשירותים שכל אחת ואחד מהתושבים יזכו להם בערבה - בחינוך, בתרבות, ברפואה, במענה לצרכים המשתנים. בימים אלה התחיל בערבה גיוס עובדים לחברת NSO למשרות איכותיות. זה הישג עצום.

איזה מהלך שהובלת ולא הצליח עדיין מפריע לך?
יש שני נושאים שהיו חשובים בעיניי ולא הצלחתי להביאם למימוש. אחד מהם הוא קריטי וחייב להשתנות כי הוא בדמנו - הרחבת כביש 90 ל-4 מסלולים והנחת מסילת הרכבת לאילת. הסיכון בחיי אדם ובזבוז הזמן והיעדר הנגישות שנגרמים מהיעדר תשתית תחבורתית ראויה, הם בבחינת אות קלון למדינה ואנחנו כאזור נפגעים מכך באופן קשה. העובדה שהדבר לא השתנה במהלך כהונתי מפריעה לי מאוד. הנושא השני הוא הבאת אקדמיה לערבה. אני רואה בפתחת שלוחה אקדמית בערבה מהלך נחוץ והוא יוביל את האזור קדימה. לצערי לא הצלחתי לעשות זאת.

מה הפתיע אותך ביחס לתפקיד?

ראשית הדבר הפשוט לכאורה - שאין תירוצים לא לעשות. צריך פשוט לסמן את המטרות החשובות ולגייס את מי שצריך ואת הגופים הרלוונטיים. זה הכול בידים שלנו. הדבר השני שהפתיע אותי היה שלמרות העובדה שיש באזור אנשים מוכשרים וטובים, כשיש צורך בגיוס של עובדים (בכל הדרגים) למועצה, קשה מאוד לגייס אותם לפעילות הציבורית.

מה המוטו שהנחה אותך או שאימצת במהלך כהונתך ונראה לך שיכול להיות לעזר לראש המועצה הבא?

"אתה מתחיל הכי מהר שלך, ולאט לאט אתה מגביר" ("מבצע סבתא"). להתחיל חזק ולהגביר, ואם אין כבר כוח להגביר - זה הזמן לפנות את המקום לבא בתור.

במציאות הקיימת בישראל, מרכז הארץ (מבאר שבע וצפונה) צפוף, פקוק ומתועש. הערבה נשארה פנינה בנוף הישראלי וחשוב לשמור עליה ולא להתפתות לגדילה מואצת ולא מותאמת לאופי האזור. אין צורך בהקמת יישובים נוספים בערבה. אני חושב שהם יותר סיכון מסיכוי עבור האזור שלנו. הרחבת היישובים הקיימים היא הדרך הנכונה להתפתח, שבכל יישוב יהיו 500 משפחות (למעט היישוב צוקים שמיצה את הגדילה) זו שאיפה המתאימה להתפתחות האזור. צריך להימנע מהכנסת מפעלים מזהמים לאזור.

ודבר אחרון: אנחנו אזור קטן, 4000 תושבים, זה לא הרבה וזה לא דומה לאף אזור אחר, זה

לאנשים שחיים בערבה ויכולים לעבוד מרחוק, למשל בתחום ההיי-טק. השנה האחרונה הוכיחה את זה ולא רק בערבה. האתגר הגדול והשאיפה שלי היו לאפשר לתושבי האזור לצאת מתחום החקלאות ולתושבים חדשים להגיע לאזור ולהתפרנס ברמה טובה ונוחה.

מה השינוי המשמעותי ביותר שהתרחש בערבה בתקופה שבה כיהנת?

לצד הקליטה החקלאית במושבים התחילה מגמה של קליטת משפחות לא חקלאיות. כשחזרתי עם משפחתי לערבה בשנת 2007 לא מצאתי מגרש שבו אוכל לבנות את ביתי. היום המצב שונה. זה היה שינוי נדרש בעיניי ופעלתי למימושו. הודות לתב"עות מוכנות שהיו ליישובים, יכולנו לפעול מהר והיום בכל יישובי הערבה יש מגרשים שניתן לרכוש ולהקים עליהם בית. זה שינוי ממשי והוא גדול מאוד. שינוי נוסף הוא במישור התפיסתי. אני מאמין שהאפשרות להצליח בערבה (ולא רק בערבה) תלויה באנשים, בכל אחד ואחת, ולא במוסדות ובמדינה, אני מאמין שההצלחה נמצאת אצל כל אחד. עברו הימים שבהם יכולת לפנות למוסדות ולקבל סיוע. היום היוזמה היא בידים שלנו וגם האחריות לממש אותה. את המסר והאמונה הזאת ניסיתי להכניס לשיח המקומי - הדברים שיקרו או לא יקרו תלויים בנו, כלום לא פשוט וקל, אבל העשייה תלויה בעשייה שלנו ולא בחיפוש אשמים. זה לא פתר אותי מהאחריות להציף לממשלה ולמוסדות את הצרכים שיקדמו את הערבה. כדי להצליח צריך יצירתיות ועבודה קשה, ואני מאמין ויודע שהתקדמות ברמה האזורית היא נגזרת של יוזמות שיבואו מהתושבים, מהשטח, היוזמות המקומיות מובילות את המהלכים קדימה.

מה ההישג החשוב ביותר שהגעת אליו?

ההישג הגדול ביותר נוגע גם באתגר הגדול ביותר. ההצלחה להביא לערבה תעשייה איכותית ולייצר בכך מהלך של התבססות תעסוקות נוספות באזור היא ההישג הגדול ביותר. המשמעות של כניסת מפעלי תעשייה כמו "אמורפיקל", "גלבוע תעשיות" לאזור התעשייה, הרחבת הפעילות של ד"ר גרין באזור התעשייה ושל מפעלי תעשייה חקלאית במושבים והקמת "קליקה ערבה", כל אלה הם הישגים עצומים. הכניסה של NSO לפעילות בערבה היא חסרת תקדים ותוביל אחריה חברות נוספות. המשמעות של כל אלה היא גיוון - גיוון תעסוקות וגיוון אוכלוסייה. הגדלת האוכלוסייה שמתאפשרת היום בזכות פיתוח המגרשים בכל היישובים מובילה ותוביל את

דגם דלתא בשילוב קליף

עיצוב פנים ליבנת כהן-מרין | צילום: עודד סמדר

regba.co.il

regba
זה בדיוק

אישון במדבר

אלכס ליבק

עין צין, מרץ 2021

עשינו עסק

מי אני

רונן כהן, מאמן ילדים ומבוגרים לרכיבה ריצה ושחייה. כולם ביחד (טריאתלון) וכל אחד לחוד. אני חי נושם וחולם ספורט.

איך נולד הרעיון

כולנו טיפסנו כשהיינו ילדים, עצים, קירות או גן שעשועים. משהו בטיפוס כנראה מושך אותנו, יכולת שנולדנו איתה. הריגוש וההתגברות על הפחד, תחושת ההצלחה והשגת המטרה וכמובן עצם מציאת הדרך הנכונה להגיע למעלה. יש בתנועה שבטיפוס בקיר ובטבע משהו שונה. מאוד אסתטי בעיני. האתגרים שהקיר מספק שונים מהאתגרים שמספקות ריצה שחייה ורכיבה והיה לי ממש מעניין וחשוב להיכנס אליהם. הקמת קיר טיפוס הייתה חלום שלי ותכנית ישנה מאוד שחיכתה להזדמנות. הקורונה, במידה מסוימת סיפקה אותה.

התנהלות העסק ביום יום

בקיר הטיפוס מתקיימים חוגים לילידים מגיל גן חובה ועד י"ב. ישנו חוג שבועי לנשים וגם שעות שבהן הקיר פתוח למי שרוצה להגיע ולטפס באופן חופשי. הרשמה לחוג כוללת מפגשי פעילות של פעמיים בשבוע + מנוי

ונשמעות צעקות של אכזבה או הצלחה זו התרחשות ואווירה מדהימה שגורמות לי להרגיש שעשיתי נכון.

שאיפות לעתיד

לגרום לקיר לעבוד כמועדון טיפוס ושענף הספורט הזה יהפוך להיות חלק משמעותי בחייהם של המתאמנים. אני שואף לכך שמתאמנים יגיעו להנות גם מחוייט הטיפוס וגם מהחוויה החברתית הכוללת שהקיר יכול לספק למתאמנים בו.

מוטו

מועדון טיפוס בערבה - מקום שמספק אפשרות לפעילות גופנית, תרבותית ובריאה שמתאימה לכולם.

למזרון פתוח. אפשר להירשם ולהגיע לקיר באמצעות כרטיסיות/מנוי חודשי או בכניסה חד פעמית. הקיר הוא גם מועדון חברתי לילדים המשתתפים בפעילות החוגים והמנויים ומתקיימות בו פעילויות חברתיות רבות.

רגעי שיא

כשהקיר שוקק ומוזיקה טובה מתנגנת, קבוצות מטפסים נאספות מול מסלול קשוח

תעודת זהות

רונן כהן

052-8666293

www.griparava.co.il

צפר צמרת

על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

אויף הימל

זום בטבע

צילום: מידד גורן

עבורי שגרת עבודה חדשה ונעימה (כפי שניתן לראות בתמונה). וכך בחלק מהבקרים יצאתי לכמה נחלים בערבה לחפש קצת שקט ועפרונים.

העפרוני הראשון שנראה כשנצא לשטח הוא **עפרוני המדבר**, יציב ונפוץ בכל רחבי הנגב. הוא מקבל את פנינו בתעופה עדינה וקולות נעימים ותנועתו על הקרקע חלקה ומהירה עם עצירות ושהיות קלות. מקורו של עפרוני המדבר הוא צהבהב וצבעו חולי ואחיד יחסית. שמו הלטיני הוא *Ammomanes deserti* ומשמעותו - "חובב החולות המדברי" - מצביעה ללא ספק על תחום מחייתו. מעט פנימה אל תוך השטח, במישורים הגדולים של נחלי הערבה, נפגוש את **העפרוני החכלילי**, הוא עדין וקטן מעפרוני המדבר, ושירתו שונה וגבוהה יותר. בעונת הרבייה נצפים העפרונים החכליליים במעופי חיזור וטריטוריה מרהיבים. הם עפים גבוה מעל השטח ונעים בתנועות מהירות ומעגליות תוך השמעת שירה יפה ועדינה. בשנים גשומות וטובות במיוחד נזכה גם לצפות **בעפרוני שחור הזנב** הנדיר. הוא דומה לעפרוני המדבר ולעפרוני החכלילי אך גבוה מפוספס, מקורו חזק וצידי זנבו שחורים. כאשר נכנסים מעט יותר לעומק של השטח

הלב של הצפר על מנת לזהות את קיומן ועל מנת להבדיל בין המינים השונים. רבים ממיני העפרונים, בעיקר אלו שחיים באזורים צחיחים ומדבריים, הם "נוודים" (nomads), הם אינם נאמנים למקום אחד ונעים בכל שנה בין אזורים שונים במדבר. הם בוחרים את אתרי הקינון שלהם לפי איכות השטח וכמות הגשם שירדה בו במהלך העונה (יש הבדלים גדולים בין אתרים שונים במדבר היות שבמדבר הגשמים מאוד מקומיים) ובכל שנה עלינו לחפש אותם מחדש ולזהות את השטחים הטובים ביותר לתצפית בהם. ברגע שהשטח אותר יש להתחיל לנוע לאט ובשקט ולחפש תזוזות מקומיות. רוב העפרונים נראים בהתחלה אחידים וחומים אך מבט במשקפת יגלה עולם מופלא של צורות וצבעים וידהים את הצפר.

סגרי הקורונה היו הזדמנות מצוינת להגיע ולצפות בעפרונים במדבר. תנועת המכוניות הדלילה ומיעוט המטיילים יצרו תנאים אידיאליים לחיפוש עפרונים, והמשקעים הרבים של השנה שעברה בערבה הביאו מגוון גדול של מיני עפרונים לקנן באזור. בנוסף, העובדה שיכולתי לצאת לתצפית ציפורים ולעצור באמצע כדי לקיים ישיבות זום יצרה

צפרות אמיתית היא סוג של מדיטציה עבורי. בדרך כלל מדובר ביציאה מהבית בשעות הבוקר המוקדמות מאוד כשכולם עדיין ישנים, והגעה לאתר הצפרות עם אור ראשון כשהעולם מסביב רק מתחיל להתעורר. במבט ראשון כמעט תמיד נראה שהגעתי בטעות אל האתר שבחרתי בטעות ושאינן שום דבר ראוי לחפש בו, אבל עם הכניסה וההליכה השקטה גם החושים מתחדדים, האוזניים מתחילות לשמוע את הקולות הגבוהים והרחוקים ביותר, העיניים מתחילות להתרגל לתנועות מעוף מהירות בין השיחים או בקרקע, ולאט לאט באה ההארה. השטח שהיה עד לפני רגע שומם ועזוב הופך לחי, נושם ומרגש עם עשרות ציפורים שמקפיצות את פעימות הלב. בצפרות אמיתית הצפר מתאחד עם הטבע, ואין חוויה נפלאה מזו.

ישנם מיני ציפורים שניתן ליהנות מהם רק בצפרות כזו. נראה כאילו מינים אלו מאתגרים את הצפר במכוון ומכריחים אותו להיכנס לשלווה מדיטטיבית. משפחת הציפורים שאולי דורשת זאת יותר מכול היא משפחת העפרוניים, ציפורי שיר קטנות וחובבות קרקע, שנעות בזריזות בין השיחים, בחולות ובשטח הפתוח ודורשות את מלוא תשומת

היא מתמזגת עם האבנים הפזורות במישור, תנועה מהירה וחדה על הקרקע וציוץ דק וגבוה חושפים את מה שנראה חלק מחולות המדבר. לאדם שטרם הגיע לנירוונת צפרות מלאה זה יראה כמשב רוח חולף, אך לצפר המואר יתגלה עפרוני ארוך רגליים וארוך מקור, מלך החולות הבלתי מעורער, האלימון. האלימון מזכיר בצורתו דוכיפת קטנה (ולכן באנגלית שמו הוא עפרוני הדוכיפת hoopoe lark). בשנות ה-80 של המאה הקודמת קיננו כ-150 זוגות של אלימונים ברחבי הנגב, אך פגיעה בבית הגידול העיקרי שלהם - חולות - הביאה לירידה ניכרת בתפוצתם בישראל והם נחשבים היום למין בסכנת הכחדה חמורה בישראל. בשנים האחרונות יש מעט עלייה והתאוששות באוכלוסייה אך היא עדיין רחוקה מאוד מהמספרים של לפני כמה עשורים. וכך יוצא הצפר המואר מבוקר צפרות מופלא, רווי מיני עפרונים קסומים וכוחות מחודשים. חושיו מחודדים וליבו קל, והוא מוכן לעוד תקופה לא ידועה של סגרים, בחירות, הפגנות, ויכוחים וכל הטוב שיש למדינת ישראל להציע.

משום מקום, העפרונים עבי המקור. הם נראים כאילו יצאו מעולם האגדות או כאילו מישוהו נתן לילד להרכיב ציפור והוא קצת הגזים ביחס בין המקור ליתר הגוף. לא סתם נקרא העפרוני "עב מקור". מקורו עבה וחזק, פרצופו שחור וכתם בהיר בולט סביב העין והאוזן. עד שנות ה-90 של המאה ה-20 היה העפרוני עב המקור מזדמן ומקנן נדיר ביותר ורק מתי מעט מהצפרים זכו לראותו. אך בשנים האחרונות הפכו עפרונים אלו לנפוצים יותר (או שאולי הפכו הצפרים לנפוצים יותר???) , ולאחר שיטפונות 2010 הופיעו לפתע אלפי זוגות לקנן בהמוניהם בנגב ובערבה. בשנים האחרונות הם הפכו לפחות נפוצים (נוודים כבר אמרנו...) אבל עדיין ניתן לצפות בהם באתרים שונים בערבה.

ולבסוף, כאשר הצפר הצופה מתאחד עם הטבע, עיניו כבר מבדילות בין כל אבן לאבן במישורי הצרירים, אוזניו חשות את קולות כדור הארץ עצמו ורגליו נושאות אותו מאליהן, או אז מגיע עוף החול. תנועה מהירה וחמקמקה חושפת כנף שחורה לבנה שברגע שהיא נסגרת

(גם פיזית וגם מנטלית) מתגלים "היהלומים שבכתר", אלו שמאפשרים רק לצפרים המכורים וחדורי המטרה לצפות בהם. העפרונים הללו אינם סלחנים ואינם מאפשרים כמעט לצפות בהם באופן רגוע, ורק כאשר הצפר הופך לחלק מסביבתו ואינו מרעיש או מאבד פוקוס, רק אז הם יוצאים ונעים בחינניות על פני השטח. העדינה והיפה שבהם היא צחיחנית המדבר. מצידי כיפתו השחורה של זכר הצחיחנית צומחות נוצות שחורות הבולטות לצדדים ויוצרות "קרניים" עדינות. הצחיחניות נעות על הקרקע בלהקות של עד עשרות פרטים. תנועתן עדינה וחלקה והן עוצרות מדי כמה צעדים על מנת לאתר זרעים על פני הקרקע וגם מעט חרקים. הצחיחניות נראות לי תמיד כמו קבוצת אבירים מימי הביניים, הנעים בשריון חום וקסדות שחורות ויוצאים לכבוש שטחים לא נודעים במדבר.

כשעה-שעתיים לתוך מסע המדיטציה, העיניים כבר מסוגלות לאתר גם את התנועות הקטנות והמוסוות והאוזניים מקשיבות גם לקולות הדקים והעדינים ביותר. אז מופיעים, כאילו

עפרוני חכלילי צילום: אוהד אברהם

עפרוני מדבר צילום: אוהד אברהם

אלימון צילום: אוהד אברהם

עפרוני שחור זנב צילום: יואב פרלמן

עפרוני עב מקור צילום: אוהד אברהם

צחיחנית מדבר צילום: אוהד אברהם

אבנים מתגלגלות

ארכיאולוגיה ואקטואליה בערבה

רועי גילי

דברים שלא נדע

המתפתלות אליה כמניפה מבקעת באר שבע, מדבר יהודה והר הנגב ומפעל המים המורכב שהוקם במרכזה ורק מפאת קוצר היריעה לא נסקור את מאפייניו המיוחדים. במהלך החפירות נמצאו גם סימנים להשפעות כנעניות ומסופוטמיות ולנוכחות מצרית, כולל שבר קנקן שעליו סמלו של הפרעה המצרי נערמר מיסדה של מצרים המאוחדת, כלי נחושת, מלח וביטומן שמקורו לחופי ים המלח ושימש לדיפון כלי שיט ולמלאכת חניטת המתים.

הנה כי כן ניתן לדמיין אותן, את משפחות הנוודים ואת הרועים שמגיעים ממדבר יהודה, מסיני ומן הנגב בשבילי המדבר, כדי לרכוש את שפעתה של הארץ הנושבת ואת הסוחרים שמגיעים מכנען וממצרים כדי להביא איתם את הנחושת, הביטומן וכל האקזוטיקה המדברית. ואכן העדויות האלו ועדויות רבות אחרות הביאו את מרבית החוקרים למסקנה שערד של אותם הימים היא "עיר שער" או "קהילת

מקורות כתובים מן התקופה הזו אין באזורנו ורק הארכיאולוגיה לבדה יכולה לשפוך אור על סיפורה המסתורי.

תקופת הברונזה (ה"תקופה הכנענית") הקדומה II (2300-2950 לפנה"ס) שבמהלכה הוקמה ערד הקדומה היא אחת התקופות המכוננות והדרמטיות בתולדותיה של הארץ: יישובי הפרזות הקטנים של התקופה הכלקוליתית (תקופת הנחושת והאבן), חרבו בנסיבות לא ברורות ואת מקומם תפסו ערים גדולות, מתוכננות ומבוצרות שמתפרסות על פני עשרות ומאות דונמים - זוהי ראשיתן של ערי המדינה וראשית תהליכי העיור בארץ ישראל. וערד אכן מתפרסת על פני למעלה ממאה דונם, ומקיימת קשרי גומלין עם שאר עריה המבוצרות של הארץ ויש בה מבני ציבור ופולחן, ואולם גם על הרקע הזה היא נותרה שונה ומיוחדת: העיר נוסדה מעט לפני שאר ערי הארץ הבוצרות (ב-2950 לפני הספירה לערך) וגם חרבה כמה מאות שנים לפנין (ב-2650 לפנה"ס לערך) ויש בה מתחם מקודש גדול ומורכב במיוחד, אבל המאפיין המובהק ביותר של ערד הוא טיב קשריה המיוחדים עם שוכני המדבר. בערד נמצאו כלי חרס רבים שחומרי הגלם שלהם הגיעו ממדבריות הדרום, הטיפוסים הקרמיים ה"ערדיים" מאותה התקופה נמצאים במרחב עצום שמשתרע עד מרכז סיני וכך גם הבתים הערדיים - בתי רוחב שפתח הכניסה שלהם לפני המבנה הוא מציר הרחוב (ולא מציר האורך, כמקובל בתקופה).

במשקפי החוקרים נראה שיש לה עוד מאפיינים "מדבריים" מאוד לערד: דרכי המדבר הצרות

פעם... פעם היה כאן ים... כך גורס משפט הפתיחה המפורסם האהוב כל כך על מדריכי טיולים. המוצלחים ביניהם אוחזים בידיהם מאובן, עוטים מבט מצועף ומתפייטים על תצורות גיאולוגיות ועל המים שליחכו את קו החוף עד שגם גדולי הספקנים מתחילים להאמין שתיכף יטבלו את רגליהם במים הקרירים...

זה בערך מה שקרה לארכיאולוגית רות עמירן שחפרה את העיר ערד במשך 14 עונות. עמירן שקיבלה לידיה את חפירות העיר בשנת 1962 (יחד עם הארכיאולוג יוחנן אהרוני), הייתה כבר ארכיאולוגית מנוסה ומיומנת באותה עת, ואף על פי כן את העיר הכנענית הקדומה שמשתרעת למרגלות התל הגדול היא זיהתה רק ב-1962 באמצע עונת החפירות הראשונה. למעלה מ-100 דונם של מבני מגורים וציבור, מתקנים וחומות שנחבאו ונתגלו לפתע בין אדמות הלס של בקעת ערד. פעם הייתה כאן עיר...

גם היום ערד הקדומה, ששוכנת במרכזה של בקעת ערד, איננה זוכה בדרך כלל לכבוד הראוי לה מן התיירים והמבקרים שמבכרים לפקוד את "תל המצודות" - האתר מן התקופה הישראלית שניצב רב רושם על הגבעה שמעליה (והוקם יותר מאלף שנה לאחר שחרבה העיר הכנענית), ועל כן מפספסים את סיפורה המופלא של העיר החידתית, ככל הנראה העיר המדברית הראשונה בעולם. מי הקים את העיר המבוצרת, דווקא תחת הגבעה על סיפו של המדבר ומדוע חרבה וננטשה?

דגם הבית הערדי מחרס. נמצא בחפירות העיר הכנענית אוסף מוזיאון ישראל צילום: מתוך עמירן ואחרים 1980:7

מהו אם כן ההסבר לדיסונאנס הזה וכיצד פרחו שוב יישובים במקום שבו חרבו כמה מאות שנים קודם לכן? ההסבר שמציעה רוזן הוא אינטרדיסציפלינרי כלומר בין-מערכתית: דווקא התגובה לשינויים הסביבתיים ותהליכי ההתמודדות של תרבויות האדם עם הקטסטרופות האקלימיות, הם לשיטתה המפתח להבנת השוני בין החברות וסוד שרידותן. בתקופת הברונזה התיכונה הרחיבו הערים את החלקות החקלאיות ומאגרי המזון שלהן, שיפרו את ריכוז וניהול כוח האדם ועברו מגידולי מטעים וחיטה לשעורה וגידולים עמידים יותר ליובש. יישובי התקופה לא חרבו לפיכך בגלל שינויי האקלים, אלא בפשטות בשל קיבעון מחשבתי והתנהלותי, בשל עיוורונם של מנהיגיהם ובשל נטייתם להתייחס או לפנות אל הפתרון הדתי במקום אל הפתרון הטכנולוגי. הנה כי כן אותם תנאי מחיה ושינויים טכנולוגיים מינוריים אפשרו לימים את התפתחותן של תרבויות שהארכיו ימים בבקעת באר שבע ובכל רחבי הארץ. ההסבר הזה איננו מושלם ואיננו פותר את כל הסוגיות הקשורות בעלייתה ונפילתה של העיר המדברית הראשונה בעולם אבל יש בו לטעמי היגיון רב וגם חומר רב למחשבה.

ימים מבלבלים ומטלטלים עברנו בשנה האחרונה, משבר הקורונה, כדרכם של משברים היסטוריים, האיר פניו לחובבי אזוטריה ותיאוריות קונספירציה שונות ובעיקר משונות, אבל שוב החשיבה הנבונה, העקשנות, הרפואה ובעיקר הטכנולוגיה, הן שיכלו לה למחלה, הן ולא האמונות הדתיות והאחרות.

כשאני עובר בכביש היפה המטפס מהעיר ערד המודרנית אל הר עמשא וחולף על פני חומותיה הדוממות של העיר הכנענית שאבדה בזמן, אני חושב על אנשי המדבר שהקימו אותה לפני אלפי שנים, על אמונותיהם הדתיות שהכזיבו ועל התעלומה הגדולה שהותירו אחריהם, שלפתור אותה אולי לא נדע לעולם.

מי שלא הִיָּה בְּתִקְוַת הָאָבֶן

כתב פעם יהונתן גפן

מי שלא הִיָּה בְּתִקְוַת הָאָבֶן

לא יודע דָּבָר עַל תְּקוּפַת הָאָבֶן

הוא יכול לְשַׁמֵּעַ מִלִּיּוֹן סְפוּרִים עַל אָבֶנִים

הוא יכול לְלַמֵּד שְׁבַע שָׁנִים אֶת מִדְּעֵי הָאָבֶן

הוא יכול לְאָכַל אָבֶן

אָבֶל הוא לא יִכּוֹל לְהַרְגִישׁ.

צילום: אסף צ. מתוך Wikimedia Commons

תל ערד

ומדויק שהוא בה בעת גם נוגע מאוד ללב: "נותר במקום קומץ תושבים שארית הפליטה" לפרק זמן קצר ככל הנראה, הם בנו לעצמם מבנים קטנים ורעועים בסמוך לקטעי החומה" (עמירן ואחרים 1997: 108).

את ההסברים לנטישתה של העיר ניתן לחלק באופן גס לשתי גישות תיאורטיות: הגישה הסביבתית-דטרמיניסטית שמתמקדת בשינויים אקלימיים דרמטיים שאירעו במהלך המחצית הראשונה של האלף השלישי לפני הספירה והפכו את בקעת ערד לצחיחה ויבשה יותר. ערד שנמצאת על ספר המדבר בקצהו הדרומי של "קו 200 המילימטרים" הייתה לשיטתם הקורבן הראשון לתהליכי ההתייבשות האלו. הגישה האנתרופוגנית (האנושית), לעומת זאת, שמה את מרכז הכובד התיאורטי על השפעת האדם ובעיקר על המעורבות המצרית בדרום כנען והשתלטותה של האימפריה הדרומית על מסחר הנחושת שגרמה למהפך הזה.

לשני ההסברים המעניינים האלו יש עדויות תומכות ומקטרגים רבים, ואולם אני מבקש לתת את הבמה דווקא להסבר אלטרנטיבי שהציגה הארכיאולוגית והאנתרופולוגית ארלין רוזן שחקרה את תהליכי התמוטטותם של יישובי התקופה כולה: רוזן, שקיבלה את העדויות על השינויים האקלימיים בעת הזו, נתנה את הדעת דווקא לתהליכים החברתיים שחלו בחברות המתמוטטות ולעובדה שבאותם תנאי אקלים כמעט התפתחה מקץ כמה מאות שנים שוב תרבות מפותחת בתקופת הברונזה התיכונה (2000-1500 שנה לפנה"ס).

שער" לשוכני המדבר, הנוודים מסיני, מן הנגב ומן הערבה שעבורם הייתה העיר מרכז תרבותי ומסחרי, מוקד לקשרי הגומלין עם תרבויות הארץ הנושבת. האם פרסה ערד הקדומה את השפעתה על המרחבים הגדולים האלו או שמא להיפך - היו אלו יושבי המדבר שהחליטו יש מאין להקים להם עיר על ספר המדבר? למעלה מארבע עשרה עונות נחפרה ערד ולמעלה משישה עשורים דנים החוקרים בשאלות האלו בלי תשובה חד-משמעית.

וכמו תמיד במחקר, גם לסופה של העיר יש קשר ישיר לשאלות הללו: חורבנה של ערד לא בא בחטף, כך מלמדים הממצאים ואין בה בעיר וב"בנותיה" (היישובים ה"ערדיים" ברחבי המדבר) את שכבות החורבן המאפיינות כיבשים אלימים או ממצאים אחרים שמעידים על נטישה פתאומית. להיפך, את התהליך ההדרגתי הזה תיארה רות עמירן באופן יבש

ה"סרח" - סמלו של פרעה נערמר על שבר קנקן מערד מתוך: עמירן ואחרים 1980: 4

הדברים הקטנים

עיצוב ותכנון

רוני בר און

שיפוץ

אחסון - שטחי אחסון יקלו לכם את החיים בבית. הרבה יותר קל לסדר בית שיש לכל דבר את המקום הייעודי לו. יש לאיקאה סדרת ארונות שנקראת PAX, זאת סדרה של ארונות בגדים שניתן לתכנן את החלוקה בהם לפי הצורך ואני נעזרת בהם להרבה דברים אחרים כמו לארון כניסה או ארון מזווה.

חשמל - פנקו את עצמכם בנקודות חשמל במקומות נכונים. למשל - שימו ליד הספה שקע שיהיה ניתן להטעין את הטלפון בזמן רביצה על הספה.

אחרון ברשימה ואחד החשובים - תאורה! נסו לייצר כמה תרחישי תאורה שונים. שימו גוף תאורה אחד במרכז הסלון, כזה שנותן הרבה אור ועוד שני גופים קטנים יותר לתאורה אווירה נעימה יותר לשעות הערב.

חוק ברזל בתאורה - תמיד אבל תמיד (!!) רכשו נורות בגוון לבן חם (warm white) ולכל הבית! אין אזורים שבהם צריך אור לבן, אלא אם יש לכם חדר ניתוח בבית.

לסיכום, אם אתם על הגדר, לא יודעים מה להחליט, תדעו שהשד לא כזה נורא. אפשר לקנות לעצמכם ולא בהמון כסף עוד כמה שנים בכיף עד שקופצים למים העמוקים ובונים את בית החלומות.

הללו בתכנון. הבנו שחסר לנו ספייס בחללים המשותפים, חסרים מקומות אחסון רבים, ועוד חדר שינה.

"העמדת" את המכולה הקיימת על תוכנית והוספתי את התוספת החדשה. התחלתי לשחק עם המיקומים עד שהגעתי לתוכנית הרצויה. חזרתי אחורה לרשימות שלנו ווידאתי שכל הצרכים שלנו קיבלו מענה מספק. הוצאתי תוכניות עבודה לקבלן בינוי ולחשמל, כתב כמויות והתחלנו לרוץ.

במקביל, התחלתי במלאכת הקניות (אחת ההתמחויות העיקריות שאני מטפחת כבר שנים). תעדפתי את הזמנת הדברים לפי לוחות הזמנים של הקבלן. שימו לב: שכשבונים בלוחות זמנים קצרים, צריך להתפשר רק על מוצרים שנמצאים במלאי. אני למשל התפשרתי על גוון הפרקט, מכיוון שהגוון שהעדפתי לא היה במלאי. כמו כן חשוב לדעת שלא תמיד אנשי המקצוע זמינים ושהעבודה מולם לא דורשת זמן רב. ידיעה זאת הובילה אותי לרכוש רהיטים ומוצרי מדף קיימים ולא לפי הזמנה מיוחדת. בדרך כלל כשאני מתכננת בית ללקוחות אני מתאימה את הריהוט לאחר התכנון. כאן עשיתי את ההיפך - קודם ידעתי איזה רהיטים אני צריכה לקנות ומה המידות שלהם ולפיהם תכננתי את חלוקת החללים (איקאה היא לא מילה גסה).

כשמדובר בשיפוץ בתקציב נמוך ובזמן קצר, נרצה למצוא את "הדברים הקטנים" שעושים את ההבדל. ובכן, זאת הרשימה שלי: **ריצוף** - בחרו ריצוף שייתן לכם תחושה נעימה בבית. כמובן שכל אחד בוחר לפי טעמו, אבל שימו לב שזאת נקודה שכדאי להשקיע בה.

אני גרה בערבה כבר שמונה שנים. כשהגענו, חיפשנו פתרון לדיר שיתאים לכמה שנים, מתוך כוונה לבחון ולבדוק את אופי החיים פה. לא ידענו אם האזור שבעלי יונתן זכר כילד יתאים לו כמבוגר וגם, כמובן, לי. אז קנינו מכולה. כן, כן, קונטיינר. כזה שמעבירים איתנו את הפלפל בים.

שיפצנו ושיפצרנו את המכולה ועשינו ממנה בית. הזמן עבר, נוספו ילדים, החלטנו שזה המקום בשבילנו לחיות ושוב התחלנו לחפש פתרון למגורים. לצערנו הבנייה בהרחבה במושב צופר עוד תיקח זמן ובינתיים קירות הבית קטנו לנו. לקח זמן, אבל בסוף החלטנו לשפץ את המכולה. אני יודעת שרבים בערבה נמצאים כמונו בדילמה דומה - האם להשקיע כסף במקום מגורים זמני או לחכות עוד קצת ולבנות את בית החלומות? אנחנו הבנו שה"עוד קצת" הזה הוא לא כל כך קצת ושאנחנו עלולים להישאר כך עוד זמן רב. נכנסנו לשיפוץ מתוך ידיעה ברורה שזה לא יהיה בית החלומות שלנו אלא בית שיהיה לנו נעים, נוח ונחמד להעביר בו בשמחה עוד כמה שנים.

הגישה הזאת הקלה על הרבה החלטות שהיו קשורות לתקציב ולגודל הבית הרצוי ומתוך ההבנה הזאת, יצאנו לדרך. התחלנו בתכנון. בדקנו לאיזה כיוון יהיה הכי נכון ואפשרי להגדיל את הבית. הזמנו את הקבלן שיחווה דעה וימליץ על אופי הבנייה והתשתיות, אם עדיף לחבר מכולה נוספת, לבנות בבנייה קונבנציונלית או בנייה קלה. לאחר שהבנו בדיוק את הפרטים, התחלנו לתכנן את הבית. חשבנו טוב על הצרכים שלנו, מה שאיפות שלנו מהשיפוץ הזה. הבנו ולמדנו מה מפריע ומה חסר לנו היום בבית הקיים, והשתדלנו ליישם את כל התובנות

"הקנון הוא סוס עבודה מנצח - מבחינת פדיון לדונם הוא נותן את התמורה"

- זוהר פריש, פארן

"זן מאוד אמין שמתמודד טוב עם מזג האוויר ומוכיח את עצמו שנה אחרי שנה"

- שחל יזרעאלי, צופר

"הקנון מוציא את היכול הכי גבוה, עם איכות פרי גבוהה וחיי מדף יותר ארוכים מאחרים"

- אלירן וורוכיצי'ק, פארן

"אנחנו מכירים את הקנון וזה נותן לו יתרון גדול. יש לו מעמד-על בקרב החקלאים"

- יובל קלם, פארן

עשרות מגדלי פלפל בערבה

בוחרים בקנון

"תוצאות מאוד מאוד טובות, כך שגם במחירים נמוכים אפשר להגיע לריווחיות טובה"

- מני רומנו, פארן

"זן חזק עם יכול גבוה, אפשר לגדל אותו גם בשטחים שאינם קלים לגידול"

- מתן אלדר, צופר

"אני עובד עם הקנון המון שנים. הוא נותן לי יכול גבוה ופרי גדול"

- אבי זרבי, צופר

קנון

הכי ריווחי
לך לדונם

גינת מדבר

נטע אור

אשפחת המצלבים

לעומת אחדות זו של פרחים, מקיימת משפחת המצלבים עולם מלא רב-צורתיות מפתיעה של פירות ו"המצאות" כיד הדמיון הטובה עליהם. טיפ-טיפה מן הים הזה אציג בפניכם הפעם. בחרתי רק בכאלה הצומחים במדבר שלנו.

כמו: סלסלי-כסף, מנתור ועוד. ל-כ-ו-ל-ם פרחים שנוצקו באותה תבנית - תמיד 4 עלי כותרת בעמדת צלב כזה + או כזה X, ורק צבעיהם נעים בין לבנבן, צהוב וסגלגל-ורוד.

נא להכיר בני משפחה גדולה וחשובה בעולם הצמחים, הכוללת צמחי מאכל רבים כגון: מיני הכרוביים, החרדליים, הצנוניים, הרוקט, הלפת, החזרת, גרגיר הנחלים והלפתית (שמזרעיה מכינים את שמן הקנולה). וגם צמחי נוי רבים

פרסטיה מצרית - פירות זורעים

טוריים מדבריים - פרח מצליבים טיפוסים

חרטומית ערבית - פירות

צילומים: נטע אור

כפיות שעירות - פירות

מצילתיים מצויים - פירות

סביניה עדינה - פירות

שירה

אורנה טל

"אז תגידי, איך זה להיות מוֹרָה?
אף פעם לא סיפרת לי
מה בראשך? ואיך את באמת מרגישה?"
שאל אותי השכן שלי
כשנכנס אל מטבחי
בחיפושיו אחרי כוס קמח,
וכוס של סוכר,
ומצא את פני רכונים
מעל ערמות של דפים
עמוסות במילים.
הבטתי אל השכן שלי
בעיניים עייפות,
בעיניים טרודות.
"קח",
אמרתי,
"קח את הסיפורים
של התלמידים שלי,
קח את הדיו הכחולה
ותנסה למצוא אֶתה
בתוך המילים
תשובה אחת נכונה
וגם קצת רהוטה".
הוא חיך,
ואני חייכתי
והשבתי את הדפים לשולחני.
"איך זה להיות מורה?"
חזרתי על שאלתו של השכן הרעב שלי,
שעסק בהרהור על
פנקייק צרוב על מחבת.
"להיות מוֹרָה,
זו לא שאלה, זו תשובה!
זה לא שייך לבחירות,
זה פשוט להיות,
(או שלא להיות).
להיות מורה
זה יותר מיותר,
זה שביר, זה שלם,
זה מופלא
זה מורא, זו ברכה
זו שבירה,
זה חיים,
זה קיום
זה ההיפך מכלום.

זה הווה, זה עתיד,
זה עבר,
וגם מה שהיה
ומה שנשאר
וגם מה שנשר.
השכן שלי אסף
את מצרכיו
את כוס הסוכר
וחופן של קמח מפוזר
וקרב לדלתי.
"אני קצת מבין",
הוא חיך,
"וקצת גם לא,
אבל מה זה חשוב?
העיקר שאת מבינה,
העיקר שבתוך הכיתה
את מוצאת לך תשובה,
העיקר שידך הרכה
יודעת לגעת נכון
בילדון שזקוק למגע,
העיקר שנותרות בליבך
שאלות
גדולות מתשובות,
כי אולי זה מתווה לך דרכים
ואולי גם שבילים
לרפד אדמה
של פסיעות ילדים,
העיקר שאת ואני
נמצא עוד הערב
קצת זמן
לטבול את הפנקייק החם
בתוך מייפל או דבש".
הוא הלך לביתו
ואני הרכנתי ראשי
על דפים
שזורים במילים,
מבקשת
לטמון את לבי ויָדַי
בתוך עולם תלמידֵי
יְלָדַי.

עוד מבט צילום טבע בערבה

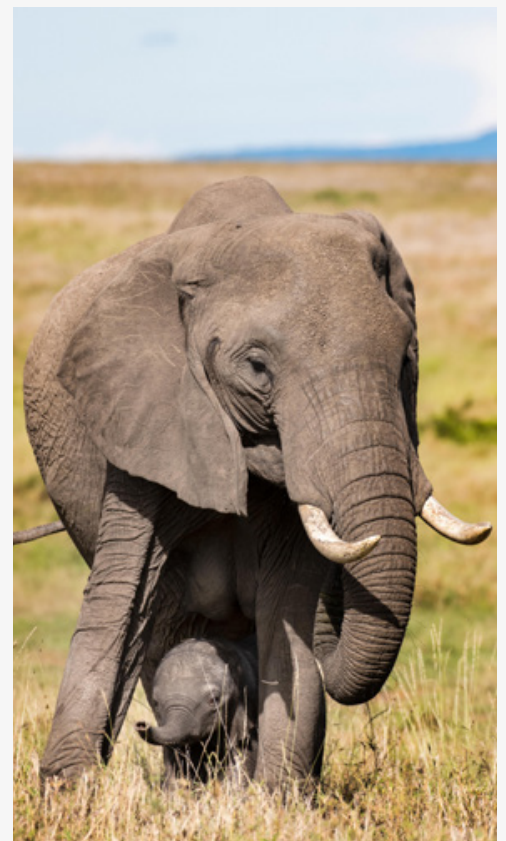
מאיה מימוני

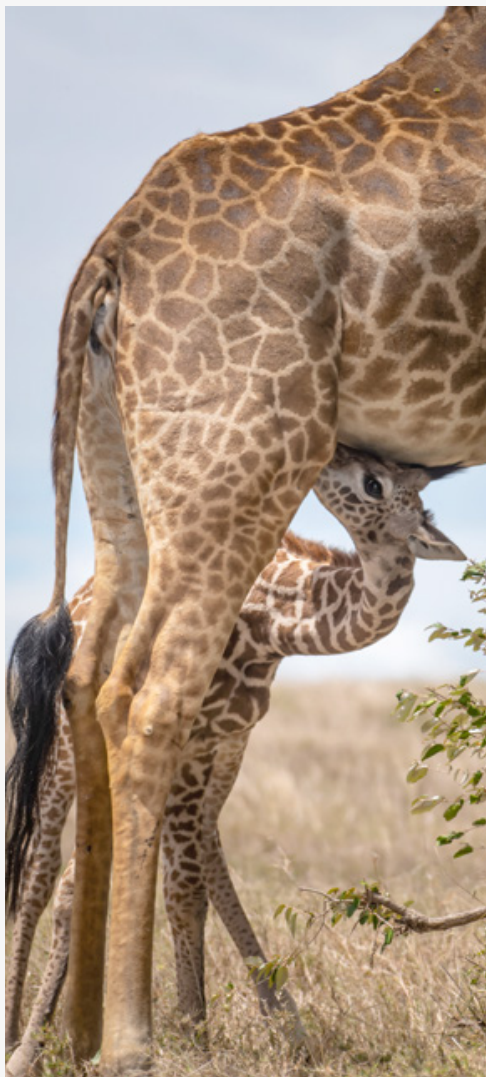
לא תישארו אדישים

של אם, שייכות משפחתית, אהבה, חברות, כעס, אכזבה או תדהמה. כל אלו יהפכו את התמונה שלכם למשמעותית. לא מספיק לדעת לצלם טוב, יש ללמוד לספר סיפור ויזואלי טוב. הצילום הומצא רשמית בתחילת המאה ה-19 ומאז השתפר והשתדרג טכנולוגית, ביכולת להקפיא ולשקף את המציאות, בצבעים, במעבר מסרט צילום (פִּילַם) לדיגיטל. בעבר

מתבוננים בתמונה והרוב בחרו בקבוצת הרגשות הראשונה. כדי לייצר מסר חזק שישפיע על הצופה, התמונה צריכה לשקף רגש ברור ומוכר. בני אדם חווים רגשות דומים במידה כזאת או אחרת. רגש שחווינו בעבר והוא אותנטי לנו, כזה שאנחנו מכירים עמוק בבטן, יכול להפעיל אותנו שוב. אלו רגשות חוצי גבולות כך שגם אנשים מתרבויות שונות עדיין יבינו את המסר. מתיקות של תינוקות, ביטחון והגנה

הפעם אשתף אתכם בטיפים מוצלחים ופרקטיים ליצירת מסר ויזואלי בתמונה. אדגים זאת מתוך עולם בעלי החיים ותוכלו להשתמש באותם הכלים לנושאי צילום אחרים. מה אתם מרגישים אחרי התבוננות בתמונה של הפילה והפילפילון שבכתבה? שמחה, קירבה, אהבה, הגנה, ביטחון? או כעס, ריחוק, נוקשות, קרירות, אכזבה? שאלתי מספר אנשים מה הם מרגישים כשהם

לתמונה, הנושא צריך להיות בולט. פשטות זה שם המשחק.

אווירה - אומנם יש לבודד את הנושא מהרקע, אך לרקע יש משמעות שתומכת בסיפור העיקרי, תזוזה שלכם כצלמים טיפה ימינה או טיפה שמאלה יכולה לשנות את התמונה לחלוטין. מחוטי חשמל ברקע להרי ירדן הסגלגלים כאשר הנושא נשאר אותו הנושא. **אלמנט שתופס את הקשב** - בני האדם שמים לב לאייקונים כמו חיצים או אותיות, מילים ומשפטים, להומור או רגעים מביכים, לעצים המסודרים בצורה מוכרת, לאצבע מצביעה לכיוון מסוים, למבט מופנה לכיוון מסוים או לצבעים מנוגדים.

בחירה מהתמונות שצולמו - שלב חשוב מאוד, לזהות תמונה טובה זו מיומנות וצריך לבחור את התמונה המביעה את המסר בדרך הטובה ביותר.

צאו לצלם. לכל אחד השקפת עולם שונה ולכל אחד מסרים אחרים להעביר ולכן אני מאמינה שגם אם שני אנשים יצלמו את אותה הסיטואציה, התמונה לא תהיה זהה. הצילום מושפע מהצלם ויש לכך השפעה רבה על המסר של התמונה.

מזמינה אתכם לצאת לטבע ולהתנסות בצילום. להכיר מקומות חדשים ולראות אותם בעזרת האהבה לצילום ולהתבוננות בכל מה שיפה ומיוחד.

mayawayy@gmail.com

הצילום היה יקר מאוד ורק בעלי הון יכולו להרשות לעצמם להזמין צלם. היום לכולם יש בכף היד מצלמה. כל אחד יכול ליצור מסר ויזואלי, השאלה כמה ברור וחד הוא יהיה, למשך כמה זמן הוא יגרום לצופה להתבונן והאם תהיה לו השפעה עליו?

זה המתכון שלי ליצירת מסר ויזואלי:

נושא - כמו שלכל סיפור יש נושא, כך לכל תמונה יש נושא. הנושא עוזר לצופה להתמקד. נושא ממוקד הוא לא רק הפילפילון אלא הקשר בין הפילפילון לאימו. הגיבור של התמונה מייצר אמפתיה אצל הצופה. הזיקה האישית של הצופה בתמונה תשאיר את הצופה להתבונן בתמונה.

קונפליקט - אמפתיה נובעת מתוך הזדהות עם קונפליקט. לכולנו יש קונפליקטים בחיים המופעלים על ידי כוחות מנוגדים. בתמונות של בעלי החיים הקונפליקט "המדומה" הוא

הקשר ההדוק, בלעדי אימא אין חיים.

במה לאינטראקציה - בצילום בעלי חיים אין לנו שליטה על התנהגותם, אבל יש לנו יכולת לזהות רגעים מעניינים ולדעת לבדוד אותם ויש לנו שליטה על מהירות התגובה שלנו.

תשומת לב לפרטים - כל אובייקט שייכנס לפריים הוא באחריות הצלם, לכן צריך לשים לב לא "לחתוך" רגליים או גוף בצילום אלא אם יש לכך מטרה מסוימת.

הפרדת תחומים - להפריד את הנושא מהרקע, לשים לב ל"רעשי רקע", כדי שהצופה יתחבר

צילומים: מיה מימוני

ללוש

עוגות ומאפים
חגית שחם

עוגת מוס מרשמלו ושוקולד

משמנים קלות את התבנית ומשטחים את הבצק בצורה אחידה על התחתית בלבד (אין צורך לרפד את הדפנות). מחוררים את הבצק במזלג ומקפידים כשעה.

לפני האפייה מחממים את התנור ל-180 מעלות ואופים 15-20 דקות עד שהתחתית מזהיבה יפה. מוציאים ומצננים לגמרי.

אם יש לכם שקף לעוגות כדאי לרפד את דפנות התבנית בשקף מה שיקל על הוצאת העוגה מהתבנית מאוחר יותר.

מעט לפני הרכבת העוגה מכינים את הגנאש - בסיר קטן מניחים שוקולד ושמנת מתוקה ומחממים על אש קטנה תוך בחישה עד קבלת קרם אחיד ומבריק. מצננים מעט לטמפרטורת הגוף (טובלים אצבע ואם זה לא חם, אתם שם...).

להכנת המוס - מעבירים את תערובת השמנת והמרשמלו הקרה לקערת המיקסר מוסיפים השמנת המתוקה הנוטרת ומקציפים יחד עד קבלת מוס תפוח ואוורירי.

יוצקים מחצית מהמוס על התחתית האפויה ומיישרים יפה (את המחצית השנייה שומרים בינתיים במקרר). יוצקים מחצית מגנאש השוקולד על המוס בעדינות (רצוי בעזרת כף כדי לא ליצור חורים במוס).

מעבירים את העוגה להתייבבות של חצי שעה במקפיא.

לאחר חצי שעה יוצקים את המחצית השנייה של המוס ששמרנו במקרר על העוגה שהתקררה, מיישרים את פני השטח ויוצקים את המחצית השנייה של הגנאש. (כדאי לבדוק שהגנאש לא התקרר יתר על המידה, ואם יש צורך מחממים אותו מעט על אש קטנה כדי שיהיה ניתן ליצוק אותו בצורה יפה על העוגה).

מעבירים את העוגה למקרר לכמה שעות להתייבבות והתמזגות. אם שמרתם מרשמלו אפשר לחתוך אותו בעזרת מספריים לקוביות קטנות ולקשט את פני העוגה. בתיאבון!

עוגת מוס מרשמלו ושוקולד

תבנית עגולה בקוטר 26 ס"מ

חומרים לבסיס

120 גרם (כוס פחות כף) קמח לבן
50 גרם (1/3 כוס) קמח כוסמין מלא
1/2 כפית סודה לשתייה
1/2 כפית קינמון טחון
1/4 כפית מלח
75 גרם (1/3 כוס) סוכר דמררה
50 גרם חמאה קרה, חתוכה לקוביות
1/2 כפית תמצית וניל
40 מ"ל (3 כפות) חלב
30 גרם (1 כף) דבש

חומרים למוס

2 שקיות (300 גר') מרשמלו
3 חבילות (750 מ"ל) שמנת מתוקה 38%

חומרים לגנאש שוקולד

1 חבילת (250 מ"ל) שמנת מתוקה 38%
250 גרם שוקולד מריר

אופן ההכנה

מתחילים בהכנת המוס יום לפני הרכבת העוגה מאחר שהוא זקוק לקירור לפני ההקצפה.

יוצקים לסיר קטן 2 חבילות שמנת מתוקה מוסיפים את המרשמלו (כדאי לשמור בצד 4-5 יחידות מרשמלו לקישוט העוגה מאוחר יותר) ומחממים על אש בינונית תוך בחישה מדי פעם עד שכל המרשמלו נמס. מכסים ומעבירים למקרר עד צינון מלא.

מכינים את בסיס העוגה - שמים במעבד מזון עם להב פלדה את שני סוגי הקמחים, סודה לשתייה, קינמון, סוכר וחמאה (לא כדאי להחליף את החומרים מאחר שההרכב הזה אחראי לפריכות ולמרקם המיוחד של הביסקוויט) ומפעילים עד קבלת פירורים דמויי חול. מוסיפים את החלב והדבש ומפעילים קצרות רק עד קבלת גושי בצק, אוספים את הבצק לכדור אחיד.

בקיץ 2012 נסעתי עם המשפחה שלי לטיול קרוואנים בארה"ב.

יצאנו מהארץ בתום שנת הלימודים וטיילנו במשך חודש, כך שהיינו בארה"ב ב-4 ביולי, יום העצמאות האמריקאי.

היה קשה לפספס את התכונה לקראת ה-4 ביולי בארה"ב, כל הארץ נצבעת אדום, לבן וכחול. גם בתחום המזון, הפטריוטיות האמריקאית נראתה בכל מקום - בסופרים הענקיים היו סוכריות m&m בצבעי הדגל ובכל מקום הוצעו למכירה טבלאות שוקולד הרשי (Hershey's) בגדלים שונים, לצד שקיות ענק של מרשמלו, עוגיות גרהאם קרקרס (Graham Crackers) ושלטים שמציעים להצטייד במצרכים להכנת סמורס.

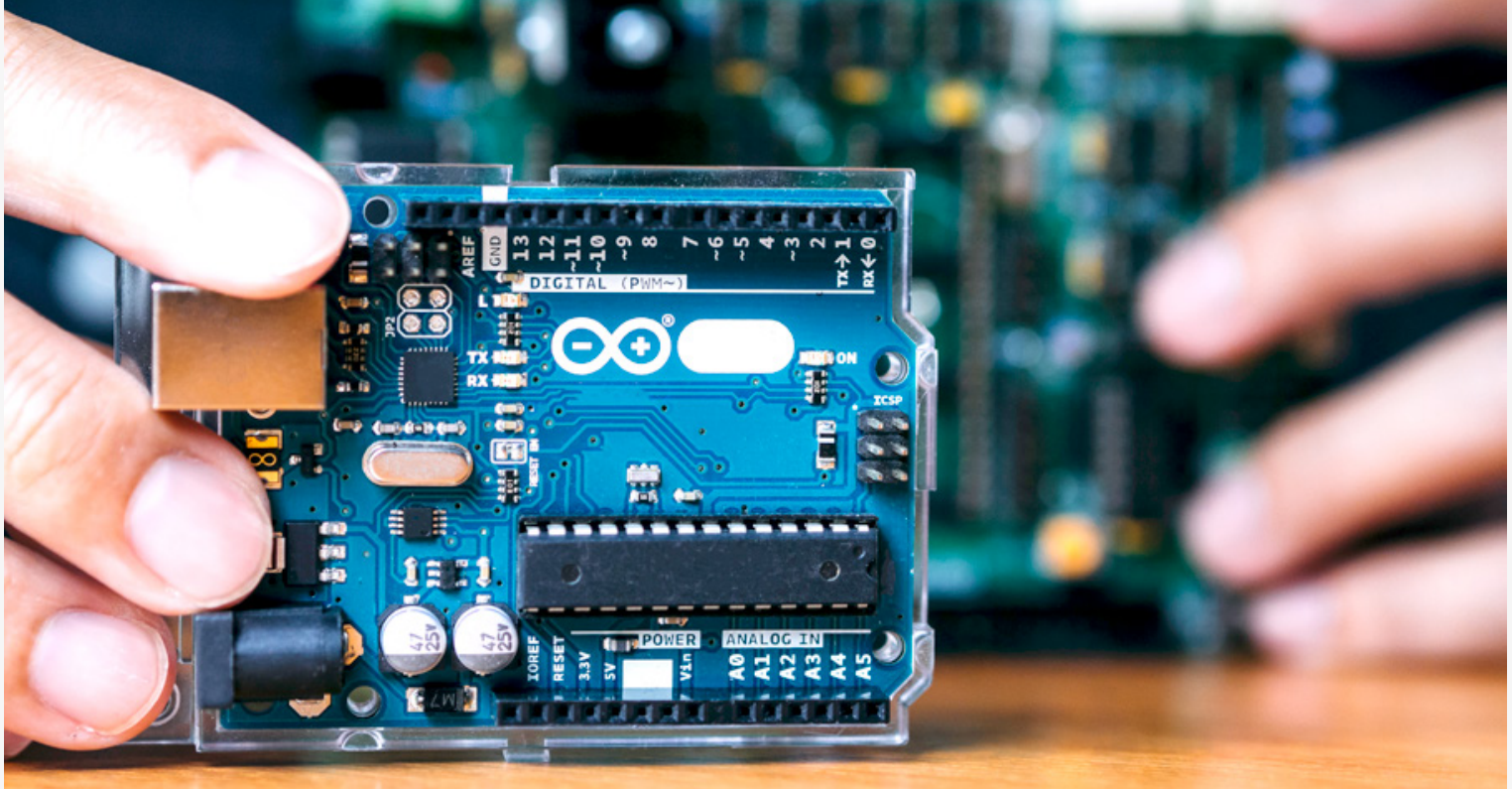
לאחר בירור קצר התברר לנו שסמורס הוא קינוח ה"על האש" המועדף על האמריקאים, ואיך לא?

מדובר בסנדוויץ' שמורכב מגרהאם קרקר (אומנם שמו קרקר אבל מדובר בביסקוויט טעים ופריך בניחוח דבש וקינמון) עליו מניחים קוביית שוקולד הרשי, מחממים/חורכים מרשמלו על האש, ובעודו רותח, מניחים אותו על השוקולד ומכסים בגרהאם קרקר נוסף. המרשמלו הלוחט ממיס את השוקולד ומתקבל סנדוויץ' מתוק ומושחת, נוטף שוקולד ומרשמלו וממש ממש טעים!

לכבוד ל"ג בעומר והדלקת המדורות החלטתי לתת ל"שילוש הקדוש" של ביסקוויט - מרשמלו - שוקולד פרשנות משלי וכך נולדה העוגה הבאה.

המתכון לבסיס העוגה מושאל מהמתכון של עוגיונט לגרהאם קרקר ביתי.

מאחר ונותן הטעם היחיד במוס הוא מרשמלו, דאגו לבחור מרשמלו שאתם אוהבים את טעמו. אני השתמשתי במרשמלו לבן אבל אפשר כמובן להשתמש במרשמלו צבעוני ואז המוס שיתקבל יהיה צבעוני.

לוח שליטה של ארדואינו להרכבה והתאמה אישית

בהולנד, ברצלונה בספרד שטוקהולם בשוודיה ועוד. גם בישראל יש מרכיבים של ערים חכמות ואפילו קיים "מרכז חדשנות לערים חכמות - MiC - Municipal Innovation Center" אשר הוקם על ידי החברה למשק וכלכלה של השלטון המקומי במטרה לקדם את חזון העיר החכמה, אבל הדרך לעיר חכמה לחלוטין עדיין ארוכה.

מכונת חכמה

מכונת שנוסעת לגמרי בעצמה עדיין אינה מוצר שווה לכל נפש, אבל מכונת שמזהירה מפני עצמים בסביבתה, שבולמת כשיש לפניה מכונת אחרת, שחונה בעצמה בין שתי מכונות (ועל זה אני ממש מעריצה אותה...), שיש לה תקשורת אלחוטית ויכולות איסוף נתונים (סביר להניח שהמוסכניק מחבר את המכונת שלכם למחשב בכדי לבדוק אותה) - אלו מכונות נפוצות ושכיחות. אליה וקוץ בה. ככל שהערים, המכונות הבתים והחפצים האחרים יותר חכמים, יותר מקושרים, כך הם חשופים יותר להתקפות סייבר - וזה עוד כאב ראש שיש לתת עליו את הדעת. התפתחות "האינטרנט של הדברים" חייבת להיות משולבת בהתפתחות אבטחה מתאימה. לסיום - איפה נוכל לפגוש את "האינטרנט של הדברים" וללמוד עליו בערבה? במרכז MAKE ARAVA הפועל במתחם המו"פ בניהולו של עודד קינן, נעשים דברים נפלאים בתחום זה. המתעניינים יכולים ליצור קשר ולהגיע למקום ולהתרשם ואולי אף להשתלב במרכז.

בסופרים הגדולים (ואפילו אצלנו בערבה) שמפחיתות מאוד את הצורך בקופות ידניות ובקופאיות. מצאתי כתבה במאקו מ-2011 שמתארת את החדשה המרעישה - והיום זה משהו מוכר וידוע.

מה צפוי לנו בהמשך?

במקום תקשורת בין אדם ואדם נצטרך להתרגל לתקשורת בין מכונה למכונה?

היכן בא לידי ביטוי השימוש ב"אינטרנט של הדברים"?

בית חכם

בבית חכם מתקיימת בקרה ושליטה אוטומטיות בתאורה, בחימום, באוורור, במיזוג אוויר ובמכשירים ביתיים (כביסה, ייבוש, שואבי אבק רובוטיים, מטהרי מים, תנורים ומקררים), באמצעות חיבור אלחוטי Wi-Fi. רובנו מכירים מרכיבים של בתים כאלו, אבל בתים המנוהלים לחלוטין בעזרת תקשורת עדיין נדירים. אפשר להתנבא שבעוד שנים מועטות הם יהפכו למובן מאליו.

ערים חכמות (smart cities)

בעיר חכמה נעשה שילוב בין טכנולוגיות מידע ותקשורת ופתרונות מתחום "האינטרנט של הדברים" באופן מאובטח בעזרתם מנהלים את נכסי העיר. ערים חכמות משמשות לשיפור האיכות, הביצועים והאינטראקטיביות של שירותים עירוניים, כדי להפחית את העלויות וצריכת המשאבים ולשפר את הקשר בין האזרחים לרשויות. טכנולוגיות עיר חכמה יושמו למשל בסאות'המפטון שבבריטניה, באמסטרדם

נכונים ל-2017. הנתונים גדלים מרגע לרגע... לא מצאתי נתונים נכונים להיום, אבל כבר אז ההערכה הייתה שב-2020 יהיו למעלה מ-50 מיליארד דברים מחוברים לאינטרנט! התפתחות ושימוש נרחב יותר ב"אינטרנט של הדברים" יביאו להגדלת היעילות, הדיוק, הרווח הכספי ובהכרח גם ליתר אוטומציה - הפחתת הצורך במעורבות האדם. הדבר גורם לנו לחשוב: האם בעתיד האדם יהפוך למיותר? חשבו רק על הקופות האוטומטיות

נעליים

פורטיס וסחרוף שרו עליהן כבר מזמן, ואנחנו, יעל וגילי, צמד שצועד יחד כבר שנים (עוד מבית הספר היסודי בכפר סבא), חשבנו לקחת את הנעליים של כולנו לכיוון קצת שונה. לא כזה שיצעק מגגות הבתים, אבל אולי כזה שישב איפשהו באחורי הראש ויעלה כשנחשוב להיפרד מזוג נעליים...

נעליים - "פריט לבוש שמטרתו לכסות את כף הרגל על מנת להקל על ההליכה ולמנוע פציעות ממכשולים סביבתיים כגון קוצים, אבני חפץ וזכוכיות" (לפי ויקיפדיה).

יש נעלי עקב גבוהות, נמוכות, נעליים שטוחות, נעלי בית, נעלי ספורט לריצה, הליכה, כדורסל ונעלי פקקים לכדורגל, יש נעליים מתאימות לטניס, לסקווש, לטיולים ולעבודה בשדה או ברפת. לכל מטרה יש היום נעליים. אני זוכרת שבילדות היו לנו שלושה זוגות. פשוט. הראשון, לשיעורי התעמלות, משהו ספורטיבי. השני, סנדלים לקיץ ולהליכות במים בטיול השנתי. והשלישי, לאירועים חגיגיים... בדרך כלל הנעליים כבר היו קטנות כי קנינו אותן לאירוע הקודם!

ומי שזכו במידת נעליים גדולה מהממוצע? התקשו מאוד למצוא נעליים מחמיאות בחנויות הרגילות. למזלם, היום המבחר גדול יותר,

כבר יודעת מה אעשה, כשזו נעל שלי אני מרשה לעצמי להשתגע לגמרי, אבל כשזו נעל של מישהי אחרת - אני מתאימה את עצמי לאופי שלה, שואלת שאלות וגם משתפת את הלקוחה בתהליך ומקבלת את אישורה לפני תהליך העיצוב". אין סיכוי שהן יהיו לא נוחות, לוחצות או לא מתאימות. הרי אלו נעליים שלכם, אתם כבר בחרתם ונעלתם. רק המראה שלהן מקבל שדרוג.

לירדן סגנון איור מיוחד משלה, יש מבחר דוגמאות, אפשר להיעזר ברעיונות שלה, ואפשר "לעוף" עם הרעיונות שלכם בעזרתה. כל תהליך העיצוב נעשה בעבודת יד, כולל שימוש בחומרים השומרים על הנעל נגד מים ולכלוך. כחלק מהשירות שירדן מעניקה, נוסף על עיצוב ייחודי של נעליים קיימות, היא מנחה סדנאות לעיצוב נעליים קיימות! ולכן בפעם הבאה לפני שתחשבו לפנות בכאב את הנעליים מהארון - ירדן היא בהחלט הכתובת. לביקור בדף הפייסבוק:

www.facebook.com/Jordis.MyShoe

וכמו שהיו אומרים בדרדסים "ואם תהיו טובים..." - אולי נצליח להביא את ירדן אלינו לערבה, לטעימה של נעליים חדשות משודרגות ומדליקות!

נעליים לפני ואחרי הטיפול של פיית הנעליים צילום: ירדן אברהם

וישנן חנויות ייחודיות המייצרות נעליים בהתאמה אישית במידות גדולות לפי נוחות וטעם הנועל - בהן גם ניתן לעשות תיקונים במידת הצורך.

זהו מענה יקר יותר משמעותית מנעל סטנדרטית מידה 39 - אך לטווח הארוך שווה את ההשקעה באיכות. פעם כשנעל הייתה נהרסת, היינו מתקנים לפני שקונים חדשה. היינו ניגשים לסנדלר. והיום?

נעלי מבוגרים איכותיות אומנם ישמשו שנים רבות, אך מנעלי ילדים ונוער אנחנו בדרך כלל נפרדים מהר יותר.

מניסיוננו כאימהות ל-7 ילדים (במצטבר) שמנו לב שילד עד גיל 5 מחליף מידת נעליים בכל כמה חודשים. ומה עם הנעלים הקטנות? מעבירים בין אחים, חברים, מוסרים לתרומה. את הבלויות מאוד זורקים לפח. חיטטנו ומצאנו ברחבי הרשת כמה רעיונות לשימוש בנעליים ישנות. מוכנים?

1) לתלות את הנעל לאורכו של גזע עץ, למלא בזרדים וחומר רך - והנה לפניכם קן לציפור בין העצים.

2) זקוקים לעציץ? - קודחים בסוליה חורים לניקוז, ממלאים באדמה, זורעים או שותלים - לבחירתכם.

3) והכי מדליק? - לחבר בברגים תחתית ישנה של גלגליות ויש לכם גלגליות בדיוק במידה שלכם.

לא מתחשק לכם להרוס את הנעל האהובה עליכם? אנחנו שמחות להכיר לכם את פיית הנעליים.

ירדן אברהם, מעצבת מרחובות, מצאנו אותה ב-MYSHOE. לפני כשנתיים היא החליטה להקים עסק משלה - עיצוב נעליים קיימות בהתאמה אישית. ירדן שילבה בין שתי אהבות - אומנות ונעליים.

היא מספרת ש"כל נעל היא יצירת אומנות ולא 'סתם' עוד נעל". הנעליים עוברות תהליך ניקוי, תפירה, חידוש צבע ע"פ מצבן, תוך שימוש בחומרים ייעודיים. לאחר מכן מתחיל תהליך העיצוב, בהתאם לנעל ולאופי הלקוחות. היא מסבירה: "הקונספט העיצובי נבחר באופן אינטואיטיבי. ברגע שאני מביטה בנעל - אני

חידת מקום

מנחם מרקוס וחיים לויטה

חידת מקום #5

מי יצר את הפסל הזה והיכן הוא נמצא?

צילומים: עמי רותם

אנדרטה א'

אנדרטה ב'

שי מחיל האוויר ומרדכי טוב ממשמר הגבול. שניהם נהרגו באש השוטרים הירדניים. המוות הטראגי של רוב המטיילים לפטרה יצר סביבה הילה של קסם הרפתקני. המשורר חיים חפר כתב אז את השיר: "הסלע האדום" הנפתח במילים:

מעבר להרים ולמדבר

אומרות האגדות ישנו מקום

שאיש ממנו חי עוד לא חזר

והוא נקרא הסלע האדום

השיר נאסר להשמעה ברדיו באותם ימים מחשש שיעודד צעירים נוספים להסתכן וללכת לפטרה.

ברור מה חיפשו המטיילים שם. מאוחר יותר כשהוחזרו הגופות, שמו לב שאחד מהם היה יחף ברגל אחת שהייתה נפוחה, וההשערה הייתה שהוא הוכש על ידי נחש ארסי וכדי להצילו עזבו חבריו את השביל לפטרה ופנו לקבלת עזרה ממשטרת ביר מדקור, אך שם נרצחו כל החמישה. חבריהם הקימו גלעד לזכרם על גבעה סמוכה למאגר עשת, כחצי ק"מ ממזרח לכביש הערבה, באזור שממנו יצאו למסע. גלעד זה הוא אנדרטה ב' בחידה שניתנה בגיליון הקודם. בנובמבר 1956 יצאו שני צנחנים לפטרה. הם הגיעו לפטרה וטיילו בה, אך בדרכם חזרה נתקלו בשוטרי הגבול הירדניים ובחילופי האש נהרג דרור לוי וחברו דימיטרי ברמן נפצע אך הצליח לברוח מהירדנים ולחזור לארץ. במרץ 1957 יצאו ארבעה חיילים למסע לפטרה. קלמן שלף, דן גלעד ומנחם בן דוד שהיו נח"לאים בהיאחזות יטבתה. החייל הרביעי, רם פרגא, היה מ"כ בסירת הצנחנים ונפצע בפעולת התגמול בקלקיליה באוקטובר 1956. כל הארבעה "פספסו" את מבצע קדש וכנראה ביקשו "לפצות" על כך. הם השאירו את הקומנדקר של ההיאחזות כק"מ דרומה לצומת באר מנוחה (פונדק כושי כיום) במקום שבו הוקמה אנדרטה לזכרם, אנדרטה א' בחידת הגיליון הקודם. הארבעה יצאו לדרך חמושים, נתקלו בשוטרים ירדניים, ובקרב שהתפתח נהרגו כולם. ככל הידוע לנו גם לירדנים היו אבדות בנפש. בנובמבר 1957 ניסו עוד שני חיילים להגיע לפטרה: עמירם

פתרון חידת מקום #4

ההולכים לפטרה.

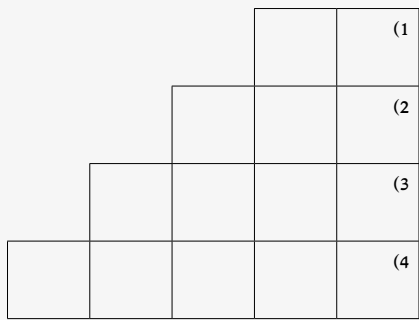
פטרה, בירתם של הנבטים, שוכנת בהרי אדום בגובה של כ-800 מטר מעל פני הים. העיר גדושה במקדשים יפים שנחצבו בסלע האדום של פטרה. הארמון היפה מכולם נקרא החזנה (האוצר) והמראה שלו, כאשר מגיעים אליו מוואדי סיק, הפך להיות סמלה.

במאי 1953 הלכו לפטרה שני צעירים מקיבוץ עין חרוד: רחל סבוראי פלמ"חניקית לשעבר ומאיר הר-ציון, לימים מפקדה האגדי של סיירת הצנחנים בתקופת פעולות התגמול. השניים ערכו מסע בן שלוש יממות כאשר הם הולכים בלילות ומתחבאים ביום מפני הבדואים של משמר הגבול הירדני. הסיפורים שסיפרו רחל ומאיר בשובם והתיאורים על הביקור הלילי בין מקדשיה היפים של פטרה, גירו את דמיונם של צעירים רבים שביקשו ללכת בעקבותיהם, אף שהדבר היה כרוך בהסתננות לשטחה של מדינה זרה שאיתה היו לנו אז רק יחסים של שביתת נשק. באוגוסט 1953 יצאו חמישה צעירים, פלמ"חניקים בעברם, למסע המסוכן. כעבור כמה ימים החזיר צבא ירדן את גופותיהם של החמישה: אריק מגר מעין עירון, גילה בן עקיבא מכפר יהושע, איתן מינץ משדה בוקר, יעקב קליפלד מיפתח ומרים מונדרר מירושלים. החמישה הלכו למשטרת ביר מדקור ונטבחו על ידי השוטרים הירדנים בדם קר. משטרת ביר מדקור איננה על השביל לפטרה ולא היה

תפזורת מילים ל"ג בעומר - מילים הקשורות באש

המילים יכולות להופיע מימין לשמאל ולהפך, מלמעלה למטה ולהפך ובאלכסונים. המילים הן: לשון אש, מדורה, אש, להבה, שריפה, שלהבת, גיצים, רשף, נור, ניצוץ, גחל, לפיד, אבוקה, משואה, בערה, אור, שביב, זיק

ש	ג	ת	ג	א	ל	ס	ז	נ	י	צ	ו	צ
ר	ח	ג	ח	מ	ש	ו	א	ה	ג	ר	ב	ל
ת	ל	ו	מ	ד	ו	ר	ה	ד	ב	י	ר	ש
ק	ש	ע	ו	א	נ	נ	ר	נ	ה	ב	ה	ל
ר	ו	נ	נ	ב	א	ז	ג	ה	ו	ה	י	ה
ד	ר	ת	י	ו	ש	ר	י	פ	ה	ב	ו	ב
י	ס	נ	ר	ק	ב	ח	צ	ו	ת	ע	ל	ת
פ	ע	מ	ל	ה	י	כ	י	צ	ט	ר	ש	פ
ל	פ	ש	ר	ה	ב	ז	מ	ר	ל	ה	נ	א

תשבץ מדורג

פתרון ההגדרות בכל שורה מורכב מאותן אותיות, בכל תשובה מוסיפים אות אחת

1. אחד התווים
2. פאר
3. סוג דגן
4. מדליקים ב"ג בעומר

חידת ציורים

גלו את הפתגם המסתתר בחידת הציורים

ד

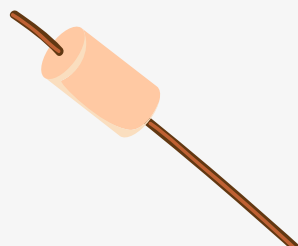
ס = כ

ק

תשובת חידת ציורים

אסכא טל
 ס:לללל טללל ללללל
 טללל טל
 טלל טל
 טל טל
 טל טל
 טלללל טללל טלללל

כולם מוזמנים לחוויה משותפת וביחד קהילתי, מקטן עד גדול!

סב-ב-TIME

2-8.5.21

שבוע פעילות המוקדש לגיל השלישי בערבה

שלישי 4.5

9:00
"מחפשים חלוצים"
 משחק חוויה ולמידה לתלמידי ביה"ס היסודי, על ראשית ההתיישבות בערבה ומפגש עם וותיקי הישובים בישובים

19:30
"עליה"
 פתיחת תערוכת אמני הערבה כניסה חופשית | אולם רוזנטל

20:00
"אפריקה"
 הקרנת הסרט ומפגש עם היוצר/במאי אולם רוזנטל | 20 ש

שני 3.5

19:00
"מסביב למדורה"
 פעילות נוער בין-דורית לציון ל"ג-בעומר בישובים

חמישי 6.5

9:00
"נפגשים בגן-יער"
 פעילות בין-דורית בטבע עם גני הילדים בישובים

18:00
משחק פטאנק אזורי
 מועדון הפטאנק בעין-יהב מארח למשחק אזורי ראשון. פתוח למבוגרים ונוער מכיתה ז' ומעלה. אין צורך בידע או נסיון קודם מגרש פטאנק עין-יהב

ראשון 2.5

20:00
COME TOGETHER
 מסיבת ביטלס - חגיגה של שירים וסיפורים עם המנצח רוני פורת והלהקה
 אולם רוזנטל | 30 ש | פתוח לקהל הרחב

רביעי 5.5

11:15-12:45
"הורות בגיל השלישי"
 הרצאתו של הפסיכולוג ישי זיו כניסה חופשית | מרכז קהילה ערבה

האירועים, הפעילויות והמפגשים יתקיימו בהתאם להנחיות הקורונה

סטודיו ערבה studioarava.co.il